

VITAN
MAL

SREČA NA VRVICI

SREČA NA VRVICI

VITAN MAL

Po snemalni knjigi
Janeta Kavčiča

Vitan Mal

428173

SREČA

NA VRVICI

1 1 - 07 - 1982

Založba Mladinska knjiga

458173

458173

1.1 -07- 1995

199508897

- CIP – Kataložni zapis o publikaciji
  - Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
  - 886.3(02.053.2)-32
- MAL, Vitan
Sreča na vrvcu / [[besedilo in] fotografije] Vitan Mal ; [po snemalni knjigi Janeta Kavčiča ; spremno besedo napisala Marinka Svetina]. – Ljubljana : Mladinska knjiga, 1995. – (Zbirka Domen)
- 49134848

Med snemalno knjigo po moji zgodbi in filmom samim je nekaj manjših sprememb, in še te so nastale med snemanjem filma, ko je bil tekst že v tiskarni.

9

Ko Matic še ni poznal Jakoba

Matic je potisnil košarico z mlekom in paradižniki na tekoči trak pred blagajno. Medtem ko so blagajničarkini prsti spretno pritiskali po tipkah in so se številke v okenčku trikrat zamenjale, preden je obmiroval seštevek, je pobrskal po žepu za bankovci.

»Dvaindvajset dinarjev, šestdeset par,« je zdrdrala blagajničarka.

Matic ji je izročil petdesetak; drobiž mu je naštela, kot bi trenil. Mama ga je večkrat opozorila, naj preveri, če se ni zmotila. Rekel je tisti kratki »hvala« in začel šteti kovance. Ni sicer vedel, kaj je imela mama proti blagajničarkam, priznati pa je moral, da jih ni dobro poznal, čeprav se je z njimi srečeval skoraj vsak dan. Prišteval jih je med nekakšen »inventar« moderne trgovine, kakor so bile na primer košarice in vozički iz svetle žice, ali pa tiste drdrajoče in cingljajoče blagajne pa pločevinke s pisanimi nalepkami, zložene v piramido in okrašene z napisom REKLAMNA PRODAJA...

»Fantek, fantek!« je poklical ženski glas. Matic se ni zmenil za klice in je še naprej prešteval drobiž. Za ramo ga je zagrabil starejši možakar in ga na mestu ustavil. Prvi hip se Matic ni znašel, potem pa se je le ozrl.

»Ti, ja! Pozabil si,« je rekla ženska v belem in mu pomolila mrežo.

Pograbil je nakupljeno in pohitel proti vratom. O blagajničarkah pa še zdaleč ni mislil tako slabo kot njegova mama.

Pri izhodu iz trgovine je zapihalo iz prezračevalnika; iz hladne sence je butnil na vroče sonce. Med hitečimi pešci se je zdrenjal do izložbe. Električni tok je poganjal podstavek s poni ekspresom. Rdečkasta kovina se je kar svetila in potem napis pa sedež... Čeprav je poznal kolo že do zadnjega vijaka, je vseeno vsakič posebej postal pred njim in pritiskal nos ob šipo. Le kaj bi dal, da bi vstopil, odštel denar, veliko denarja, in potem bi lahko vzel kolo s podstavka. Odpeljal bi se po ulici. Ne bi ga motili niti žgoče sonce niti izpušni plini nešteti avtomobilov, ki so se pomikali gor in dol po ulici. Roko je potisnil v žep, in ko je začutil kovance, je vedel, da mu do kolesa še veliko manjka, če pa si bo kupil sladoled, mama še opazila ne bo primanjkljaja. Z upanjem, da bo morda nekoč le prišel dan, ko se bo pripeljal v Betonsko naselje na poniju, je pristopil k dekletu v rožasti halji. Ob nekakšnem aparatu z ročicami in pipami je prodajalo sladoled.

»Enega mešanega,« je rekel in ji izročil dva dinarja. Kovanec se je zveneče pridružil bratcem v pločevinasti škatli. Dekletova roka je pritisnila na svetleč vzvod in hladna krema je začela lesti iz pipe. Na hrustljajočo vrečko je sedla v obliki bakle, kakršne je risal Matic pri likovnem pouku. Ni bila rdeče barve, saj je imel sladoled okus po limoni, na baklo pa ga je vseeno spominjal.

Kremo je ponesel med vrsti belih zob in bil tisti trenutek čisto srečen. Ob pločniku je zagledal velik avtobus z napisom POSEBNA VOŽNJA. Okrog njega se je drejnala kopica otrok. Tovarišica jih je priganjala v vozilo, šofer pa je tlačil v prtljažnik številne potovalke in kovčke.

»Tovarišica, bomo res spali v šotorih?« je hotel vedeti deček z rumeno rutico okrog vratu.

»Jaz ne znam plavati,« je tožila punčka.

»Kdor je oddal prtljago, takoj v avtobus,« je ponavljala tovarišica in ni imela prav nobenega časa, da bi odgovarjala na vprašanja.

»Matic! Matic! Na morje gremo!« je navdušeno vpil deček za šipo.

Polovica njegovih prijateljev se je že porazgubila. Nekateri so odšli na morje, drugi v hribe, on pa je moral čakati na očkov dopust. Oče je namreč delal v tujini in poleti je imel največ dela. Tako so skupaj preživeli novoletne počitnice. To pa je bilo po svoje še privlačneje, saj je z dovoljenjem staršev šprical pouk. Z očkom so se videli samo po mesec dni na leto . . .

»Kdaj greš pa ti na morje?« je sitnarił deček.

Maticu se ni ljubilo odgovarjati. Fantiča je poznal iz naselja, ni pa vedel, kako mu je bilo ime. Prišteval ga je k fickom. Čez dan so pili kri tovarišicam po vrtcih, ob sobotah in nedeljah pa so jih starši naložili v avtomobile in se potem odpeljali drenjat na ceste. Temu so rekli »GREMO NA IZLET«. Poleg tega je Matic štel zviranje po plezalih za nekaj manj častnega, saj je bil vendar že velik fant! Tako ga dečkov odhod ni vrgel iz tira . . .

Šofer je pritisnil na nekakšno ročico, ki pa se je močno razlikovala od tiste pri rožasti sladoledarici. Vrata so se skoraj brezšumno zaprla in motor je zahrumel.

»Masko in plavuti imam!« je še naprej vpil ficek.

Matic ga je bolj slabo razumel. Odkimal je in deček je še bolj vpil. Tudi z zlogovanjem si je skušal pomagati.

»Mas-ko in pla-vu-ti . . .«

Avtobus se je premaknil in sunek je ficka zanesel od

okna. Ko je Matica zajel oblak izpušnega plina, se je kar skremžil. Še sladoled je dobil drugačen okus . . .

Stekel je do premikajočih se stopnic, čeprav se mu ni mudilo. Le čemu bi se mučil peš, če so stopnice kar same drsele. Na eskalatorju je lahko počel celo vrsto stvari. In kar je bilo najvažnejše: kup neumnosti. Nogi je dvigal v nasprotni smeri, kot so »plezale« stopnice. Tako se je prestopal na mestu. Ko se je naveličal, se je pognal navzgor. Med pešci, ki so mirno in vdano čakali, da padejo s stopnic na pločnik, je zavozil pravi slalom. Samo kaj, ko je bil prehitro na vrhu! Obrnil se je in stekel navzdol, pri tem pa je po nerodnosti stopil nekemu možakarju na čevelj. Čeprav ni tehtal sto kilogramov, se je dedec pošteno razburil. Ko se ne bi tako spretno zasukal in stekel, bi še kakšno skupil . . .

Prekoračil je cesto in se pridružil pešcem, ki so hiteli v Betonsko naselje. Uradno se je sicer imenovalo drugače, v vsakdanji rabi pa je obveljalo ime, ki so mu ga naredili prebivalci sami. Stolpnice so kakor razmetane škatle štrlele v nebo, globoko pod seboj pa so sredi asfaltne ploščadi skrivale okroglo jaso, obdano s podzemnimi garažami; nanjo so posadili nekaj topolov. Suhe vejice so molele na vse strani, kot bi se hotele dokopati do čistega zraka. Trud je bil zaman. Zatohla vročina je zamorila njihove lističe. Morda so zavidale ljudem, ki so se lahko pred pripeko poskrili po stanovanjih. Šele proti večeru so se ojunačili in prilezli na plano. Samo otrok vročina ni motila. Pregarjali so se med hišami in se za sonce še zmenili niso. O, saj če ga ne bi bilo, bi ga pogrešali, tako pa so že v postelji klicali: »Poglej, mami, sonce sije! Grem se igrat!«

To se je Maticu zdelo sicer otročje. Mamica gor, mamica dol, med počitnicami se je navadno sam prebujal. Mamina postelja je bila razmetana, in ko se je premetaval

med rjuhami, je ona že tipkala v pisarni, nekje na drugem koncu mesta.

Tudi zdaj, ko je stopal po robniku in se šel igro »ne pohodi črte«, je udarjala po tistih tipkah. Kakšen dolgčas! Hočem reči, kakšen dolgčas je bilo predstavljati rit po vseh tistih robnikih in stopnicah. Nakup v trgovini je bila samo kaplja v morju časa, ki mu je ostajal v počitniških dneh. Zmanjkalo pa mu je črt, zato je poskusil z žvižganjem. Melodijo je bolj slabo poznal. Pa tudi zadel je ni. Obliznil si je ustnici in poskusil znova.

Zaverovan v žvižgalne poskuse niti ni opazil dvoje

prežečih oči, ki sta pokukali izza stebra ob vhodu in se potem spet potuhnili v njegovo senco.

Sledil je prodoren krik, da je Maticu zledenela kri v žilah. Stekel je za korak, dva, nato obstal in se zaskrb-ljeno ozrl. Izza stebra je skočil Indijanec. Zdaj je Matic čisto pozabil na dostojanstvo. Ucvrl jo je proti domu.

Črni blisk, poglavar Apačev asfaltne džungle, je izpustil še en krik in se pri tem potolkel po ustih, da je glas izzvenel bolj zastrašujoče. Iz skrivališč so se vsuli bojovníki s poslikanimi obrazi in perjem v laseh. Še tako urne noge Matica niso rešile. Neli, prava indijanska skvo v kožnatem krilu, je vpila:

»Skalp! Skalp! Skalp!«

Za njo so se drli še drugi bojovníki. Okrog dečka z mrežo v roki so poskakovali in mahali, kot bi ponoreli. Matic ni vedel, kaj bi. Nakupljeno je spustil na tla in se pripravil na morebitni obračun. Samo Črni blisk in njegov za glavo višji pomočnik Rjoveči bik nista vpila. Poglavar je vse skupaj opazoval s prekrižanima rokama. Božala ga je zavest, da je premoč na njegovi strani. Bik pa je bil tako samo njegov pomočnik brez prave hrbtenice. In še nekdo ni vpil: svetlolasi Rok! Z levico v mavcu si je sicer zataknil pero v lase, vendar pa sta bila z Maticem prevelika prijatelja, da bi se zdaj znašal nad njim samo zato, ker se fant ni poslikal z bojnimi barvami, tako kot so se dogovorili.

»Uf, Belo pero postati izdajalec! On vedeti, da jaz izkopati bojno sekuro!« je vzkliknil poglavar, Bik pa je zajecjal:

»Za-zakaj nisi v boj-bojnih barvah? S-s-saj smo se zmen-zmenili!«

Matic se je čudil poglavarju. Že res, da nista bila velika prijatelja, saj se je imel Blisk za glavnega med bojovníki in se je tako tudi obnašal. Vseeno pa Matic ni nikoli rovaril

proti njemu. Ne, zaradi tega ga že ni razglasil za izdajalca. Kaj pa, če je bila temu kriva njegova premajhna zagretost za indijanske igre in bitke. Naveličal se je šemljenja s perjem in barvami...

»Belo pero vedeti, da jaz Črni blisk izkopati bojno sekiro!«

Matic se je umaknil za korak.

»Samo dotakni se me, pa boš videl.«

Takrat sta že segla proti njemu dva para rok.

»Pustite me! Še žal vam bo!«

Skušal se je rešiti iz prijema, pa je bilo rok čedalje več. Dobro je vedel, kaj je pomenilo komu vzeti skalp, zato so mu solze napolnile oči, kolena pa so se mu zatresla od razburjenja. Mala Nives, z lutko v roki, se je vsa srečna smehljala, čeprav ni vedela, za kaj gre.

»Skalp! Skalp! Skalp!« je še vedno vpila Neli, a drugi so se drli:

»Cmera!«

Črni blisk je segel v žep po nož. Odprl ga je bojevnikom pred poslikanimi obrazi, da se je ostro rezilo zasvetilo v soncu in njihovih očeh. Nož je prevzel Rjoveči bik. Izprožil ga je predse in se s počasnim, a odločnim korakom približal Maticu. Nastala je tišina kot v filmu, ko se pripravljajo na obglavljenje glavnega junaka. Še Matic je obstal odprtih ust. Šele, ko se je nož približal gumbom na hlačnem razporku, se je znova začel otepati. A kaj, ko je bilo toliko rok. Grabile so ga za roke, za noge in se mu ovijale okrog pasu. Vsak odpor je bil nesmiseln. Rezilo je napadlo nit. Odpadel je prvi gumb, nato drugi in tretji. Tudi naramnice so brez opore izgubile svojo nalogo. Ko so se roke odmaknile, so hlače zdrsnile na tla.

Sredi ploščadi je obstal deček v samih spodnjicah.

Neli je zavila z očmi, Rdečelaska se je pomenljivo

zasmejala, bojevniki pa so zagnali zmagovit krik. Matic ni bil še nikoli tako ponižan. Pognal se je proti domu. Kmalu bi padel, saj si je med tekom navlačil hlače.

Samo Rok je bil razočaran nad poglavarjevim početjem. Z zdravo roko si je snel pero in ga zalučal na tla.

»Jaz se ne grem več!« je rekel in pograbil Matičevo mrežo.

»Tudi ti si izdajalec! Še žal ti bo!« je vzrojil poglavar.

Matic je pred vhodom obstal. Obrisal si je oči, da so se mu zlepile trepalnice, malo bolje pa je le videl. Bolj kot razgaljenje ga je skelelo zaradi solz, ki se jim ni mogel upreti. In videla so jih dekleta. To je bilo najhuje. »Cmera, cmera,« mu je še naprej zvenelo po ušesih. Tako je preslišal tudi Rokove besede, ko mu je izročil mrežo s paradižniki in mlekom.

»Te bom že dobil v roke, usranè!« je zavpil kot iz uma.

Tako jezen ni bil še nikoli. Zagrabil je paradižnik in ga zalučal proti Biku.

»In tudi tebe, veliki gobec!«

Zrel paradižnik se je razlezel poglavarjevemu pomočniku po obrazu.

»Barabe!«

Z obmetavanjem je začel tudi Rok. Ko jima je zmanjkalo sadežev, je Matic pograbil vrečko z mlekom. Kot bomba se je raztreščila po asfaltu. Nekateri so odskočili, mala Nives je zlezla pod klop, Neli pa je prestregel imeniten pljusk. Mleko se ji je pocedilo po obrazu in laseh in ni vedela, ali naj se smeje ali joče.

Fantje so si počasi opomogli od nepričakovanega bombardiranja. Pognali so se proti Maticu in Roku. Še bi se jima posrečilo smukniti v domačo vežo, ko se ne bi spustila na Matičevo ramo moška roka. Bojevniki so obstali in Matic se je presenečeno ozrl. Mladenič, s temnimi naočniki

na nosu in s torbo, obešeno čez ramo, ga je kar požiral z očmi.

»Čakaj malo! Plava griva, modre oči, malo pretegnjen... Če bi z lučjo iskal, ne bi našel boljšega,« se je končno le nasmehnil.

Očitno je bil več kot zadovoljen z odkritjem. Maticu pa se je za malo zdelo, da si ga je ogledoval kot lutko v izložbi, in mu je bil naravnost hvaležen, ko je izpustil njegovo ramo.

»Kako ti je ime?«

»Zakaj?« se je nezaupljivo pozanimal Matic.

»V filmu boš igral. No, kako ti je ime?«

Matic je še bolj debelo pogledal.

»Matic je,« se je namesto njega oglasil Rok. Stal je dve stopnici više in pazljivo motril zdaj mladeniča, zdaj presečenega prijatelja s hlačami v rokah.

»Kaj ne bi rad igral v filmu? V takem, kot jih gledaš na televiziji?«

Matic ni premišljeval dolgo. Pravzaprav ni imel kaj razmišljati. Le kdo si ne bi želel nastopiti v filmu. Postal bi slaven, pa še bedastih iger z Bliskom in njegovimi bi se rešil. S prisluženim denarjem bi si kupil poni kolo...

Pokimal je.

»Prej se bom moral seveda pogovoriti s tvojimi starši,« je nadaljeval mladenič. »Brez njihovega privoljenja ne bo nič.«

Hotel je vedeti, kje stanuje, in Matic mu je s prstom pokazal na vhod, pred katerim so stali.

»Z očetom se bova pogovorila.«

Če ne bi zinil tega, bi vstopili, tako pa je Matic obstal.

»Kaj ga ni doma?« je vprašal mladenič.

Matic je odkimal.

»Kdaj pride?«

»Za novo leto.«

Odgovor je vrgel mladeniča iz tira. Komaj se je znašel.

»Ne zafrkavaj me! Kako za novo leto?«

»V Libiji je. Saharo vrta.«

Tako jima je ostala mama.

»Ob treh, pol štirih pride. Kakor pač naleti . . .«

Matic se je spomnil na uro.

»Joj, koliko pa je?« je butnilo iz njega.

Kazalca na mladeničevi uri sta se bližala pol peti in to je dečka močno presenetilo. Postal je zaskrbljen.

»Orka špinača, spet bo vse narobe! Pa še paradižnikov nimam, ne mleka. Saj si ne upam domov.«

Mladenič ga je potrepljal po rami.

»Saj tudi gumbov nimaš? Je že tako. Nobena vojna ni zastonj.«

Kakšna duhovitost! Ta tip je zmešan, ampak jaz mu nisem kriv, si je mislil Matic; po drugi strani pa je upal, da so se mu solze že posušile . . . Na obljubo, naj bo brez skrbi, ker ga bo že on izmazal, ni dal veliko. Mamo je preveč dobro poznal.

Tako že sprejem na pragu ni bil ohrabrujoč, vendar pa se mladenič ni vdal. Govoril je in govoril ter jo prosil na vse načine. Tudi Matic ni bil ravnodušen. Ko je mama zagledala njegove mokre oči, je začela popuščati; popolnoma pa se je vdala šele ob mladeničevi zagotovitvi, da snemanje ne bo trajalo dlje kot teden dni. Tako sta se vsa vesela odpeljala v hišo z veliko sobo. Tej sobi so rekli atelje. In v ateljeju je bilo polno luči, ki so oddajale močno svetlobo. Tam so imeli tudi kamero. Pravo filmsko kamero! Prepoznal jo je na prvi pogled. Stala je na treh nogah. Potem je prišel režiser. Zvedel je, da je mladenič, ki ga je ustavil, njegov asistent, to se pravi pomočnik. Prišla sta tudi filmski snemalec in tonski tehnik. Preizkušnja se je pričela. Začuda

ni imel prav nič treme. Sezuti je moral coklje in bos stopiti k osvetljenemu stolu sredi prostora. Ubogal je prav vse, kar mu je vpil zavaljeni možakar s športnim klobučkom na glavi. Mladenič se je muzal in si zadovoljno mel dlani, on pa se je moral pačiti, jokati, govoriti stavke kar tja v dan in se smejati. Tisto z jokom je šlo najteže. Na nič žalostnega se ni mogel spomniti, čeprav je še pred dobro uro jokal s hlačami v rokah. Tako tudi solz ni bilo od nikoder, režiser pa ga je kljub temu spodbudno potrepljal po rami.

Z Jakobom pred kamero

Snemanje je bilo za Matica nekaj novega. Koliko stvari so navlekli televizijci na most. Kamere, reflektorje, senčnike, zložljive stolčke, posebno vrtljivo dvigalo za snemalca . . . Še in še bi lahko našteval. Pravi cirkus v malem! Moški in ženske so v staromodnih oblačilih kazalce časa povrnili za dobrih petdeset let. Tudi kočija s konji ni manjkala in tu so bile stojnice z dinjami in rožami in kokodakajoče kokoši s še glasnejšimi branjevkami. Zakonski pari so se sprehajali gor in dol po mostu. Dolga ženska krila so drsela po prašnem asfaltu. Še zdaleč se jim ni mudilo tako kot prodajalki v trgovini ali pa šoferju in tovarišici pred avtobusom . . . Samo otroci so se podili, pa še to v igri. Pod njimi se je vila zelena reka. Hiše v ozadju so spominjale na kulise.

Matic je veselo ugotavljal, da so ga televizijci vzeli za svojega. Kar malo važen je bil pred vsemi radovedneži, ko se je lahko motal med reflektorji, pa ni nihče vpil nanj. Črni blisk, Rjoveči bik, Rok, Neli in Rdečelaska so ga budno spremljali z ograje ob mostu. Sedeli so na kolesih brez bojnih barv na obrazih in brez peres v laseh. Poglavar je pozabil na sovraštvo in je zavidal dečku.

»Tako privihan nos imajo samo pravi navihanci,« je rekla maskerka. S posebnim čopičem je požgečkala Matica pod nosom. Malo je manjkalo, da ni kihnil. Še nekaj

potegov z glavnikom po laseh in potem ogledovanje. Nekaj las je stalo drugače, kot si je želela ona, in znova ga je razkuštrala. Vseh teh posegov se je počasi privadil in sprejemal jih je kot nujno zlo. Za njegovo potrpljenje so se imeli televizijci pravzaprav zahvaliti Jakobu, nanj se je Matic navezal že prvi dan snemanja. Jakob je bil čisto nekaj drugega kot tisti sobni psički na vrvicah. Že res, da se ga je spočetka malo bal, že drugi dan pa ga ni več pobožal samo po glavi, tudi pokleknil je k njemu. Čohanje po plečih mu je očitno ugajalo, saj ga je začel v zahvalo lizati po roki. Kaj bi dal, da bi ga videla mama! Tako pametnega psa mora človek imeti rad! In kako moker jezik je imel. Ležal je

v senci in v tisti dolgi črni dlaki je bil videti naravnost mogočen. Spominjal je na leva – kralja živali. Prav lahko bi mu rekli kralj psov! Ubogal je na vsako besedo. Če mu je dreser ukazal »sedi«, je že sedel. Če mu je rekel »lezi«, že se je spustil na tla.

Jakob je bil sladkosneden kuža. Takoj po snemanju je Matic stekel v slaščičarno po deset dekagramov čokoladnih bonbonov. Jakob jih je pospravil, kot bi trenil. Pri tem je spuščal godrnjajoče glasove iz čiste zahvale . . . Poleg slaščic je imel rad tudi meso. Zjutraj je skoraj ponorel od veselja. Preden je mama odšla na delo, je zavila v papir veliko kost z ostanki mesa. Prej je kost skuhala v juhi. Komaj je Matic dobro zlezel iz avta, že je bil Jakob pri njem. Cvilil je in prijateljsko mahal z repom. Meso je obral, kost pa je odnesel dreserju. Ko se je po nekaj sekundah vrnil, se je oblizoval. Kar brez povelja je legel k Matičevim nogam. Spremljal je vsako njegovo kretnjo in umiril se je šele potem, ko se je deček spustil na tla zraven njega in mu zaril prste med košato dlako. Tako sta v nekaj dneh postala neločljiva prijatelja . . .

Milena, Matičeva soigralka, je stopala z balončkom po mostu. Opazoval je snemalca, kako je sedel na posebnem vozičku. Neslišno je tekel po tirnicah in kar veliko vaj je bilo potrebnih, da je bil snemalec zadovoljen z vožnjo.

Zadnji dan snemanja

Matic si je z enim samim potegom odpel pas. Iz kavbojk je zlezel v hlače iz navadnega blaga, odrezane pod kolenom. Mikico je zamenjala bela srajca s širokimi rokavi.

Tako, zdaj pa še k maskerki na mučilni stolček. Mazanje, česanje, ponovno pudranje in režiserjevo nestrpno vprašanje:

»Še ni gotov?«

Matic je pihnil predse. Najraje bi stekel k Jakobu, ki je ležal ob dreserjevih nogah in dremal.

»Jakob!« ga je prijazno poklical.

Kuža je dvignil glavo in milo zacvilil.

»Tak bodi že pri miru!« se je razjezila maskerka.

Verjetno ji je šel na živce režiser in tista njegova neučakanost. Grdo ga je pogledala, ko se je oziral v nebo. Ni vedela, da se je bal oblaka. Oblak je namreč grozil, da bo kmalu zakril sonce, in to za dalj časa. Prisedel je k Maticu, potem pa je poklical še Mileno.

»Zdaj pa poslušajta! Vse je čisto enostavno. Potepuh je vzela Mileni balonček . . .«

Matic se je zagledal v Jakoba.

»Mene poslušaj, Matic! Kam spet gledaš?« je vzrojil režiser.

Le na silo se je skušal zbrati . . .

»Videl si, kako je razbojnik iz strahu pred Jakobom

spustil balonček. Veter ga je zanesel v reko in Milena zato joka. Tebi pa se deklica smili . . .«

Matic je izpod čela pogledal Mileno in se ji zarotniško nasmehnil. Če je odkrito priznal, je bila Milena drugačna od punc v Betonskem naselju. Seveda ne bi smela tičati v tej smešni krinolini . . . Kadar je izustil grdo besedo, je bila v zadregi, zatožila pa ga ni. Zdelo se mu je, da bi lahko postala dobra prijateljca.

»No, si razumel? Ti si junak in boš Mileni vrnil balon!«

Matic je raztreseno pokimal. Kar oddahnil se je, ko je režiser začel razlagati Mileni njeno vlogo. Tako je lahko smuknil k Jakobu.

»Nikar ne cvili, saj sem pri tebi,« je zašepetal in kuža ga je spoštljivo poliznil po obrazu.

»Matic, misliš, da te bom stokrat popravljala,« je poskočila maskerka.

S pudernico je prihitela k njemu, ni pa še stegnila roke, ko je Jakob zarenčal in pokazal svoje ostre zobe.

»Ste videli, mrcino črno,« je zacvilila uboga ženska. »Še ugriznil me bo!«

Dreser ga je poklical k sebi in Jakob je le nerad ubogal.

Skok z mostu

Režiser je popeljal Matica k ograji na mostu.

»Bi si upal skočiti?«

Matic je zlezel na zid in pljunil v globino. Kar dolgo je moral čakati, da je pljunek pljusknil v zelenkasto reko. Postalo mu je tesno pri srcu. Mama mu ni nikoli dovolila skakati v bazen s skakalnice, pa čeprav je skakal na noge. Preveč se je bala zanj. To ga je jezilo in zdaj je imel odlično priložnost, da ji dokaže, kako velik je že. Do dvanajstega leta mu je manjkalo samo še nekaj mesecev . . .

Samo kaj, ko je pljunek padal celo večnost!

Ozrl se je po fantih in dekletih. Bil pa je predaleč, da bi slišal njihov pogovor, in tako tudi ni vedel, kako so začele padati stave na njegov račun. Ali bolje: na račun njegovega poguma.

»Z mos-mosta bo s-skočil. Boste videli,« je trdil Rjoveči bik.

»Kje si pa upa,« se je zasmejala Neli.

Rjoveči bik je bil korajžen.

»Jaz-jaz pa bi!«

Rdečelaska se je zasmejala, potem pa poredno pripomnila, da bi skočil le, če bi ga kdo noter vrgel . . .

Poglavar se ni mešal v pogovor. Samo rekel je, da plača coca-colo, če skoči, in potem je spet molčal.

Matic je medtem ves nesrečen stal na zidu. V gumija-

stem čolnu sta sedela dva moža v potapljaških oblekah. Tudi bombe s kisikom sta imela, maski pa sta držala pripravljene v rokah.

»Menda te ni strah?« je režiser hrabil dečka in ga oklepal okrog kolen, da se ne bi prehitro znašel v vodi. »Nič se ne boj. Potapljača sta samo zaradi tebe!«

Matic je zbiral pogum. Tako še opazil ni, kako sta človeka žabi gledala navzgor. Nekaj sta mu vpila in pri tem kazala z rokami.

»Fantek, kar semle skoči!«

Matic je hitro vprašal režiserja:

»Pa je zadosti globoka?«

»Še preveč!«

In deček se je zagledal v prazno. Že se je videl, kako pada v globino: od strahu je nehal dihati. Da ne diha, se je spomnil šele v vodi, ko je drsel proti dnu in je za sabo spuščal na stotine zračnih mehurčkov, ki so brbotali izza njegovih hlač in srajce . . .

Začel je goltati vodo. Zeleno in umazano reko. Najprej je pogledal iz vode človek žaba. Pocukal je za vrv, ki se je spuščala z mostu. Režiser, asistent, maskerka, dreser in snemalec so začeli panično vleči. Vrv se je le počasi dvigala in na koncu vrvi je bingljala Matic. Skoraj stodontno utopljen. Človek žaba mu je na mostu priskočil na pomoč. Dvigal je Maticevi roki in mu jih stiskal na prsih. Iz fantovih ust je brizgala voda kot iz pokvarjenega vodovoda. Ogromna mlakuža se je širila vse do Jakobovih nog. Kuža se je skobacal na vse štiri, gledal lužo in zmajeval z glavo . . .

Matic je pogoltnil slino. Začutil je, kako ga je nekdo potrepljal po stegnu.

»Korajžen pa si,« je zašepetal Rok in takoj pripomnil, da sta šla Črni blisk in Rjoveči bik staviti za coca-colo.

»Blisk plača, če skočiš!«
»Še z višjega sem skakal, samo mama mi ne pusti.«
»Ne bodo ti verjeli!« mu je prijateljsko namignil deček.
Pristopil je še asistent. Bil je precej presenečen, saj jih je slišal od režiserja, ker je našel za vlogo takšnega cagavca.

»Pa tako korajžnega si se delal!«

»Kdo pa pravi, da ne bom skočil!« se je razjezil Matic in odločno pomignil Roku. »Tja pojdi! Boš lepše videl.«

Jim bo že pokazal! Sit je bil njihovega govoričenja. Plavati je znal, torej je moral samo paziti, da ga ne bi zaneslo na trebuh ali hrbet.

S svojo končno odločitvijo je prebudil televizijsko ekipo. Na mostu je zavrelo kot v panju. Tajnica je pritekla s tablico, na kateri so bile s kredo zapisane številke, snemalec je še zadnjič zmeril svetlobo s posebno napravo, podobno črni cigaretni škatli, pomočnik tonskega snemalca je iskal svoje mesto pod soncem z mikrofonom, obešenim na dolgi palici, kopica fotografov pa je zasedla najprimernejša mesta za posnetek velikega dejanja. Oblak, ki se ga je režiser tako bal, se je umaknil proti jugu.

Tudi Črni blisk in Rok sta bila na trnih. Blisk, ker se je zbal za coca-colo, Rok pa, ker je želel prijatelju vse najboljše.

»Smo pripravljene?« je zavpil režiser in dvignil roko.

»Nagra!« se je zadrl asistent.

Tonski snemalec je obrnil stikalo na magnetofonu podobni napravi.

»Teče!«

»Kamera!«

In ko je tudi ta stekla, je čez ograjo mostu zaplaval balonček. Kot metulj nežno je pristal na gladini. Zdaj je bil na vrsti Matic. Vdihnil je zrak in se odlepil od zidu. Zdelo se mu je, da je padal v globino celo večnost. Začenjalo ga je zanašati, zato je zakrmaril z rokama.

Silovit štrbunk.

Če bi priletel na trebuh, je ne bi poceni odnesel. Kakor mu je v tistem trenutku uspelo oceniti, ni priletel daleč od

balončka. Zaprasketalo mu je v ušesih, zamižal je in se skušal ustaviti. Vseeno se je dotaknil blatnih tal. Pomislil je na umazanijo, zato se ni odrinil, ampak je počakal, da ga je začela nevidna sila dvigati. Zbral se je in odprl oči. Malo ga je zapeklo, videl pa ni ničesar. Drobci umazanije so drseli mimo njega.

Na gladini še ni dobro zajel zraka, ko je nedaleč od njega treščila črna gmota. Val mu je špricnil v usta in še preden se je zavedel, ga je Jakob že zagrabil za roko. Nobene bolečine ni čutil, tako nežno ga je prijel. Vlekel ga je proti gumijastemu čolnu, s katerega sta zdrsnila moža žabi.

Ker je Matic vedel, da Jakobov skok ni bil predviden, se je skušal rešiti njegovega prijema.

»Proč, Jakob! Proč!«

Tokrat ga Jakob ni ubogal. V vso stvar se je vmešal še režiser. Tulil je z mostu, naj zagrabi balonček, potem pa se pusti odvreči Jakobu. Tako snemanja niso prekinili, saj je vse skupaj bolje uspelo, kot pa je pisalo v snemalni knjigi.

Radovedneži na mostu so ploskali od navdušenja. O skoku so glasno razpravljali tudi še potem, ko so glavna junaka potegnili v čoln. Matic je moker in zadihan pokleknil k Jakobu in ga objel okrog mogočnih pleč. Pustil je, da ga je polizal po obrazu.

»Vidiš, saj nisem utonil,« je zašepetal in ga še krčeviteje objel.

Črni blisk je zamahnil z roko. Kar črvičilo ga je od zavisti.

»Ha, pa tak igralec! Vsak bi bil boljši. Jaz grem, vi pa kakor hočete!«

»Coca-colo plačaš,« je rekla Rdečelaska, da se je poglavar razburil:

»Saj ni skočil na glavo!«

»Nismo se zmenili tako! Skočil je in pika!«

Poglavar ni hotel izgubiti avtoritete. Odgnal se je s kolesom od zidu in pri tem skoraj podrl Rdečelasko.

»Greva!« je zavpil Biku.

Slovo

Jakob je ležal v senci avtomobila. Glasno je dihal in pri tem molel jezik iz gobca. Za režiserja in druge člane ekipe se še zmenil ni, Matičevo čohanje je prenašal mirno in vdano. Odrasli so si hladili grla s pivom, Maticu pa ni bilo ne do pijače ne do jedače. Bilo mu je hudo, ker se bosta morala raziti z Jakobom.

»Adijo, Jakob!«

Potrepljal ga je. Mileno, ki se je približala, je potihoma poslal k vragu, zaradi žalosti in ljubosumnosti na Jakoba... Eh, Matic! Pa se ne boš cmeril pred punco kot kak dojenček!

»Jaz zdaj grem,« je zašepetala Milena.

Deček je samo pokimal, Milena pa je počepnila in stegnila roko.

»Daj taco!« in kuža jo je ubogal.

»Tako rada te imam,« je nadaljevala. Mislila je na Matica, govorila pa je njegovemu prijatelju. Samo tega Matic ni vedel.

Pravzaprav tisti trenutek ni mislil na nič drugega kot na slovo od psa in tako se je tudi požvižgal na obljubo, da ga bo deklica obiskala doma.

Režiser, snemalec, dreser, asistent in maskerka so bili veliko prijaznejši z njo. Režiser ji je celo poljubil roko

v slovo, da je začutila toploto v licih, maskerka pa se je zasmejala.

»Saj se bomo še videli, ali ne?« je rekel in poslal scenskega delavca po tri steklenice piva in dva vinjaka.

»Boš sladoled?« je zaklical Maticu.

Deček je že pokimal, potem pa se je premislil.

»Raje bi košček čokolade, če lahko . . .«

Dreser ga je takoj »prečital«.

»Prebrisan je, falot! Saj vem, da je čokolada za Jakobu.«

Zasmegal se je, režiser pa je ostal resen.

»Boš dal psa fantu ali ne?« je zašepetal.

Dreser je pogledal Jakoba in nato še njega. Prišel je v zadrego in prav res ni vedel, kaj bi.

»Tega sem mislil imeti zase . . .«

»Samo poglej ju! Fant je nor nanj.«

In ker je Matic še kar naprej objemal Jakoba in se poslavljal od njega, je dreser pokimal.

»Naj bo!«

Besede so mu šle težko iz ust.

»Hočeš Jakoba za zmeraj?«

Matica je vprašanje tako presenetilo, da se prvi trenutek ni znašel. Begal je s pogledom okrog in si mislil »res slaba šala«.

»Ali ga nočeš?« se je začudil režiser.

»Jakoba, jaz? Jaz, za zmerom?« Matic še vedno ni verjel.

Glas se mu je kar lomil od presilne sreče in presenečenja hkrati.

»Hvala!« je nato iztisnil iz sebe in namesto da bi od veselja kričal, se je držal kot polit cucek. Na srečo je bil tu asistent.

»Zdi se mi, da bi se moral tovarišu dreserju še posebej zahvaliti!«

Matic ni okleval. Možakarju se je obesil okrog vratu in ga poljubil na obe lici.

»Je že dobro, ti moj fant, samo pazi nanj!«

Tega mu ni bilo treba posebej reči. Vrgel se je k Jakobu in tisti trenutek je bil najsrečnejši deček na svetu...

Le kaj bo rekla mama?

Od veselja je Matic zaplesal. Jakob se je vzpel na zadnji taci in prednji šapi položil dečku na rami. Med prestopanjem je opletal z repom, da so se mimoidoči spoštljivo umikali, nekateri pa so kar obstali in ju gledali.

Maticu so žarela lica od sreče. Stekel je mimo pisanih izložb. Jakob za njim. Pridno mu je sledil vse do premikajočih se stopnic, tam pa se je zataknilo. Jakob ni in ni hotel nanje. Samo sédel je in zacvilil. Za nameček se je napihnila lutka iz plastike z velikim reklamnim napisom. Komaj se je dobro dvignila, že je ušel zrak in počasi se je sesedala. Jakob ni vedel, da se nalašč napihuje in spet spušča. Zalajal je in stekel. Matic ga je komaj ujel.

»Loviš!« ga je udaril.

Zavozil je pravi slalom med ljudmi, Jakob pa za njim . . .

Na semaforju za pešce je ugasnila zelena luč in se prižgala rdeča. Jakob je obstal na prehodu. Zacvilile so avtomobilske gume, Matic se je prijel za glavo, vendar se je vse srečno končalo.

Pločnik se je počasi razširil v pravo ploščad. Avtomobili med stolpnice niso smeli in Jakob jo je lahko brezskrbno ucvrl proti betonski ograji, ob kateri se je dvigala okrogla zelenica, obdana s podzemnimi garažami.

Vendar pa Maticu ni bilo več do poskakovanja in

uganjanja norčij. Kot senca je legla nanj misel, kako ju bo sprejela mama. In ne samo ona, pač pa vsi odrasli v bloku. Kar nekam prestrašeno se je ozrl po balkonih. Po morju balkonov, nanizanih po nadstropjih. Zdelo se mu je, da z vsakega balkona gleda strogo oko in se že od daleč vprašuje: »Le kaj dela tale deček s psom med nami? Psi v Betonsko naselje nimajo vstopa! Saj podgan in mačk ni po kletih. In kokoši vidite samo še na deželi!«

»Kar bo, pa bo,« si je rekel Matic in odrinil vežna vrata. Pritisnil je na gumb. Po utripajoči lučki je ugotavljal, da se je kletka počasi spuščala . . .

Jakob se je bal dvigala in šele po prijaznem pregovarjanju se je vdal v usodo. Iz gobca mu je visel jezik in kar nekam nezaupljivo se je razgledoval po utesnjenem prostoru. Zdaj, ko je motil tišino samo šum dvigala, je Matic lahko prisluhnil njegovemu dihanju. Spominjalo ga je na puhanje stare lokomotive, kakršne je srečal samo še na filmskem platnu.

V sedmem nadstropju sta se po hodniku približala vratom s črno ploščico in z belimi, v plastiko vtisnjenimi črkami: ŠKERJANEC. Jakoba je potegnil k sebi in si živčno obliznil ustnici. Mamo sta presenetila med pripravljanjem kosila. Od strahu pred črnim »velikanom« je kar zacvilila.

»Mama, to je Jakob! Poglej, kako uboga!«

»Ampak, Matic . . .«

Matic ji ni pustil do besed. Že na prvi pogled je razbral, da mama ni navdušena nad njegovim prijateljem. Zato ji je hotel pokazati, kaj vse zna.

»Jakob, prostor!«

Jakob je sedel.

»Jakob, lezi!«

In Jakob je legel.

»Jakob, glas!«

Jakob je zalajal, Matic pa ga je objel.

»Nehaj!« je rekla mama.

Odložila je posodo in se sklonila, da jo je deček poljubil na lice.

»Upam, da ga ne misliš obdržati? Saj je lep, nič ne rečem, samo . . .«

Bil ji je všeč, čeprav se ga je prestrašila. Tega ni mogla zatajiti. Zato se je Matic odločil za takojšnji napad.

»Moj je! Televizijci so mi ga podarili. Nimaš pojma, kako je skočil v vodo. Vsi so naju gledali . . .«

Na srečo je mama preslišala o skakanju . . .

»Ampak, kam ga boš pa dal?!«

»Spal bo pri meni,« je bil Matic navdušen. »Jedel bo ostanke od kosila in večerje.«

Tudi mama je postala odločna.

»Ooo, v sobi pa že ne! Imeli smo takšnega psa. Vse polno dlak je puščal za seboj, moja mama je ves dan čistila za njim . . .«

»Vidiš, ti si lahko imela psa, jaz ga pa ne morem imeti,« je bil Matic užaljen. Takšni izgovori odraslih so mu šli na živce. Slišalo se je nekako tako: jaz sem bil baraba, zato glej, da boš ti priden!

»Ampak razumi, Matic! Živelimo na deželi in velik vrt smo imeli.«

»In zato, ker živim v mestu, ne smem imeti psa?«

Nalašč se je našobil.

»Kar po pravici povej, da ga ti ne maraš!«

Mama je odkimala. Prav res ni vedela, kaj bi rekla. Matic se je stisnil k njemu in mu začel govoriti. Hoté je govoril toliko glasno, da ga je mama slišala:

»Vidiš, ne mara te! Takšna je kot vsi odrasli!«

»Ne, da ga ne maram . . .«

Mama še vedno ni našla pravih besed. Kar nekam nejevoljno je opazovala Matičevo početje.

»Če je že tako, Matic, se kar odloči: imaš raje Jakoba ali mene?«

Deček je umolknil. Kakšno vprašanje! Popolnoma netovariško! Pritisnila ga je ob zid, toda samo za nekaj trenutkov. Vrnil ji je z enako nizkim udarcem.

»Koga imaš pa ti rajši: očka ali mene?«

Mami ni preostalo drugega, kot da ga je objela in mu prijateljsko rekla:

»Oh, ti moj ravbar!«

Jakob je skočil mednju.

»Nimaš pojma, kako te imam rad!« se je deček prilizoval mami.

Poljubljal jo je na lica, tako kot zjutraj dreserja.

»Ti moj lump,« je soplala mama.

Potem je odrinila Jakoba.

»Še bolhe bom dobila!«

S tem je povedala vse. Ni rekla, da mora takoj od hiše, ampak samo »še bolhe bom dobila«!

Še enkrat jo je poljubil. Tokrat iz srca.

Jakob – učenec

Matic je risal na vhodna vrata veliko kost. Delo je uspešno opravil, čeprav v razredu ni veljal za kdove kako dobrega risarja. Jakob je budno spremljal njegovo početje. Bolj kot škripajoči flomaster pa ga je mikala čokolada, ki je gledala iz žepa dečkovih hlač.

»Vidiš, tukaj so tvoja vrata. Tole si zapomni! Tukaj si doma.«

Potolkel je po narisani kosti.

»Razumeš? Sedmo nadstropje. Ko rečem, Jakob domov, prideš sem. Jasno? ... Zdaj se bova pa malo peljala.«

Jakoba je pograbil za gradanico. Na dvigalo jima ni bilo treba čakati, samo težka vrata je odrinil. Zdaj se Jakob ni več upiral, prav dobro pa se v utesnjenem prostoru le ni počutil, saj se drugače ne bi ves čas vrtel okrog dečkovih nog in potihoma cvilil.

Spodaj mu je Matic naročil:

»Lepo domov! Ti peš, jaz z dvigalom! Razumeš? Jakob domov!«

Hitro je zaprl vrata in pritisnil na gumb. Dvigalo se je premaknilo. Mimo so zbežala prva vrata in nato gladka stena pa spet vrata ... Jakob je ves nesrečen ovohaval špranjo pod vrati in še na misel mu ni prišlo, da bi stekel po

stopnicah. Prebudil ga je šele dečkov klic, ki je priplaval od nekod zgoraj.

»Jakob, domov!«

Pognal se je in tekkel po stopnicah vse do dečka. Od sreče, ker sta bila spet skupaj, je začel bevskati in opletati z repom. Matic je bil ponosen nanj.

Ampak to za ta dan še ni bilo vse.

»Priden, Jakob, priden... Kdo bo pa pozvonil?«

Matic je izvlekel iz žepa čokolado. Odlomil je košček in ga dvignil nad zvonec.

»Tole je zvonec, vidiš, Jakob! Takole pritisneš...«

Matic je pozvonil.

»Zdaj pa še ti! Hop!«

Jakobu so se sline kar pocedile iz gobca. Bolj kot bel kvadrat ga je mikal košček čokolade. Vzpel se je na zadnji šapi in se res dotaknil zvonca. Potem sta vajo še enkrat ponovila. Matic je bil ves iz sebe. Še zdaleč ni pričakoval, da bo Jakob tako dober učenec. Že res, da je bil dresiran...

Na vrhu stopnišča je obstal Rok.

»Kaj pa imata?«

»O, Rok!« mu je mimogrede odzdravil Matic.

Jakob ga je vse preveč zaposlil in tako je tudi preslišal prijateljevo opazko, da se dere, kot bi bili vsi gluhi v hiši.

»Jebela, je pameten!«

S tem je mislil Jakoba, in kar takoj povedal, da zna že sam domov.

»In tudi pozvoniti zna, boš videl! Skrij se za vogal in glej!«

Z Jakobom sta se vkrcala v dvigalo. Spodaj je počepnil k njemu in ga objel.

»Zdaj pa le pazi, da mi ne narediš sramote?« Še močnejše ga je stisnil. »Domov, Jakob!«

Še ni izgovoril do konca, ko se je kuža pognal po stopnicah.

»Pazi Rok, gre!« je zavpil.

Jakob je bil zelo pameten kuža. Le nadstropij ni znal šteti. Pri prvem poskusu je zavohal svojega gospodarja, zdaj pa se je ustavil nadstropje niže. Matičeve stopinje so vodile v stanovanje; le kako naj bi ubogi kuža vedel, da se je tu Matic ustavil zjutraj, ko je dr. Grmovi vrnil zavitek kave. Dvignil se je na zadnji taci in se s smrčkom dotaknil zvonca.

Iz veže so se zaslišali koraki. Malce so potihnili in Jakob ni vedel, da si je doktorica popravljala pričesko, saj je pričakovala pomemben obisk. Tudi ni vedel, zakaj je gosa z rdečimi lasmi naredila tako velike oči, ko ga je zagledala. Pa še zakričala je, da je kar odskočil. A tudi krik je ni zadržal na nogah. Samo z vekami je zatrepetala in že je ležala na tleh...

Prva grožnja

Matic se je šel na kuhinjski mizi urad za določanje jedilnih listov za štirinožne lajajoče prijatelje. Bel list papirja je razmejil z osmimi navpičnimi črtami in tremi vodoravnimi. Med navpičnice je vpisal dneve v tednu, ob njih pa samo tri besede, in to eno pod drugo: zajtrk, kosilo, večerja.

Za nedeljski zajtrk je določil sladko kavo in kruh. In ker je ob nedeljah mama ostajala doma in je imela malo več časa za kuhanje, je tudi Jakobu določil bolj slavnostno kosilo: zrezek. Pod rubriko večerja pa je zapisal: kar ostane od naju z mamó. S ponedeljkom ni imel težav: zajtrk tako kot v nedeljo, za kosilo mleko in palačinke ter salama za večerjo. V torek mu bo ponudil za zajtrk kavo in kruh, to se pravi nič novega, za kosilo pa bo mama pripravila pljučka s polento . . . Ostala je še večerja.

Iz miznega predala je potegnil Slovensko kuharico. Kar debela je bila in listal jo je s podvojeno hitrostjo.

»Žličniki s smetano, prekmurska gibanica, primorske krvavice . . .«

Počasi je postajal nejevoljen.

»Nič za Jakoba . . .«

Napel je možgane, s kakšnimi jedmi bi mu popestril jedilnik, takrat pa je v ključavnici zarožljaj ključ. Jakob se je pobral izpod mize in zacvilil.

»Mami, mi daš petdeset dinarjev!« ji je stekel Matic naproti. »Za Jakoba bom kupil skodelici.«

Delal se je, kot da je pozabil na neljubi dogodek z dr. Grmovo, hkrati pa se je bal, da je mama že izvedela zanj. Molče jo je opazoval, kako se je sezula in odložila torbico. Zelo resna je bila in tako je lahko samo še čakal na nevihto. Še preden se je sklonila k njemu, da bi jo poljubil, je že zagrmelo:

»Matic, kaj pa je bilo z dr. Grmovo?«

»Dr. Grmovo?« se je začudil deček. Delal se je, kot da ni še nikoli v življenju slišal tega imena.

Mamin pogled je napovedoval, da ga to ne bo rešilo.

»A ja,« se je popraskal po glavi. »Jakoba sem učil, kako se pride domov.«

»In kaj si iskal pri doktorici?«

»Jaz nič. Jakob se je zmotil v nadstropju. Kolikokrat sem se že jaz . . .«

Vendar pa mama še ni bila zadovoljna.

»Zdravnika so klicali!«

»Če je pa histerična!«

Mama se je prijela za glavo. Prav res je bila videti razočarana nad rezultatom sinove vzgoje . . .

»Joj, Matic! Kako pa govoriš? Lepo se ji boš opravičil!«

Matic se je našobil, medtem ko je Jakob sedel na sredo kuhinje in podal mami taco.

»Priliznjen pa si, priliznjen,« ga je potrepljala in Matic si je oddahnil.

»Nobenih neumnosti več! Če ne boš pazil nanj, ga bom vrnila dreserju! Si razumel?«

Matic je pokimal. Samo da se je tako končalo! Objel je Jakoba in se veselil v upanju, da bo mama hitro pozabila njuno srečanje z dr. Grmovo.

Jakob in košarka

Po prostrani ploščadi so se podili ficki. Vpili so, dvigali roke, se od rivali in zmerjali. Žoga si je le od časa do časa utrla pot skozi pleteno mrežo, obešeno na železnem obroču. Koš sta pritrdila Matic in Rjoveči bik kar na steno hiše. Že res, da je bil niže, kot bi moral biti po pravilih, toda fantom se je zdel ravno pravšnji, saj so večkrat zadeli vanj, kot pa v tistega pravega v telovadnici.

Boris, ficek več kot za glavo manjši od Matica, je ujel odbito žogo in zadel naravnost v koš. Od veselja je kar poskočil. Eden izmed soigralcev je pozabil na žogo, in namesto da bi jo ujel, se je znašla med Jakobovimi šapami. Pridrvel je po stopnicah in se zakadil mednje, da ga spočetka še opazili niso.

»Jakob, k nogi!« je zavpil Matic.

Nekaj stopnic je kar preskočil. Fantje so v trenutku pozabili na igro. Čeprav jim je vzbujal črni pes tiho spoštovanje, so ga obstopili in na Matica se je vsul cel plaz vprašanj.

»Je tvoj?«

»Kako mu je pa ime?«

»Kje si ga dobil?«

Jakob se je požvižgal na občudovalce, Matic pa je kar žarel od ponosa.

»Jakob je,« je vzvišeno pojasnil. Potem je pogledal Borisa, ki se je prav bedasto zarežal.

»Jakob? Kot tistemu profesorju . . .«

Matic je skomizgnil z rameni. Res ni bil on kriv, če je bilo tistemu trapastemu profesorju tako ime . . . Za trapa-stega pa ga je imel zato, ker je očalar mislil, da je matematika najvažnejši predmet v šoli. In kaj v šoli! V življenju, v življenju . . .

»Kako je velik,« se je čudila Nives, s svojo lutko v naročju.

In potem spet slap vprašanj in ugotovitev:

»Glej ga, kako grdo gleda.«

»Kako črn je in kakšen gobec ima!«

»Kaj grize?«

»Zna igrati košarko?«

To o košarki je hotel vedeti Boris in Maticu se je zdelo prvo pametno vprašanje, na katero je bilo vredno odgovoriti.

»Seveda zna! Pa kaj drugega še tudi!«

»Kje pa!« ni verjel Rok.

Matic ga je zviška pogledal. Očitno deček ni mogel pozabiti prizora, ko se je doktor Grmova zložila po tleh . . .

»Mogoče pa zna! Kaj veš . . . Daj žogo!«

Spretno jo je ujel in jo popeljal nekaj korakov po asfaltu. Zgrešil je koš in potihoma zaklel, Jakob pa se je pognal za žogo. Matic je bil vseeno hitrejši. Podal jo je Roku in ta mu jo je vrnil.

Matic se je odločil za ponoven met. Tokrat je bil za spoznanje natančnejši. Žoga se je zakotrljala po obroču, potem pa padla na tla in odskočila.

Napočil je trenutek za Jakoba!

Prvi je bil pri njej. Zadel jo je s smrčkom in jo odbil v okno. Steklo je zažvenketalo in se razsulo v sto in sto

koščkov. Vpitje otrok je utihnilo, kot bi odrezal. Nevidni vitez Strah se jih je dotaknil s čarobno palčko, da so obstali kot okamneli.

»Sranje,« je zašepetal Rok.

Matic se je prijel za glavo. In že so zaslišali vpitje:

»Kdo je razbil šipo?«

Šofer se je v sami pižami sklanjal čez okenski okvir.

»No, kdo jo je? Naj pridem dol?«

Nives se je še tesneje oklenila svoje lutke.

»Jakob jo je,« je rekla potihoma.

Možakar je ni razumel.

»Jakob?«

»Ja, Jakob!« je ponovil Boris in potem so otroci začeli vpiti kar poprek.

»Jakob, Jakob!«

Možakar se je popraskal po glavi. Večkrat je imel nočne vožnje. Tako je podnevi spal in je otroke s ploščadi le bolj slabo poznal. Da bi bilo komu od njih ime Jakob, se prav res ni mogel spomniti. Med prestrašenimi obrazi je iskal krivca.

»Kdo je Jakob?«

Ko so mu pojasnili, da je tako ime psu, jih ni več razumel... Ubral je drugačno pot.

»Čigava je žoga?«

Več otrok je hkrati pokazalo na Borisa.

»Kar lepo mami povej, naj pride ponjo!«

Boris je glasno zajokal. Zdaj je Matic vedel, da mora izmazati malega prijatelja, saj ficek konec koncev ni bil prav nič kriv. Poleg tega je hotel rešiti Jakoba. Včeraj dr. Grmova, danes šipa... Stopil je korak naprej in odločno spregovoril:

»Jaz sem jo razbil, tovariš! Po nesreči.«

»Ne, pes jo je, pes!« so hoteli rešiti otroci Matica.

Očitno niso razumeli Matičevega namena. Na srečo jih možakar ni poslušal. Požugal je Maticu.

»Nisi ti iz našega bloka? Se bova že z mamó pogovorila. Zdaj pa izginite, da vas ne vidim več! Nočno imam, hudiča!«

S pestjo je udaril po okenski polici, da so se otroci razbežali in sta ostala pod oknom samo Matic in Rok.

»Mami bom rekel, da sem jaz razbil šipo. Glej, da boš tudi ti rekel tako! Jakoba sem komaj obdržal. Ti ne razumeš odraslih . . .«

Med bloki se je razlegel bojni krik Črnega bliska.

Neli se je prva odzvala pozivu.

»Ne slišita?« je pritekla mimo.

Fanta sta imela drugačne skrbi. Zlasti Matic.

»Kaj me briga,« je bil kratek.

Ni pa se grizel samo zaradi šipe. Tudi Neli mu je šla na živce. Punca je stanovala nadstropje više, in če se je stegnila čez balkonsko ograjo, je videla v njihovo dnevno sobo. Včeraj ga je prva vprašala, če je Jakob njegov. »Mac, kaj je to tvoj kuža?« Dobesedno tako je rekla, čeprav je vedela, da dobi Matic kar pege po obrazu, kadar mu kdo reče Mac ali kaj podobno ljubkovalnega. Poleg tega je veljala za špeckahlo, pa še jokala se je za vsako malenkost. Če si ji pokazal odrgnjeno koleno, so jo takoj oblile solze, čeprav sploh ni bilo njeno koleno.

Tako sta jo pustila, da je stekla mimo v tisti svoji kožnati obleki, okrašeni z najrazličnejšimi obeski in ogrlicami. Ko je obšla profesorja Jakoba, ki je gladil in čistil svoj modri volkswagen z mokro gobo, se je ta prijel za glavo in se ozrl pod nebo.

»Ah, so že spet Indijanci tukaj!« je zamrmral.

»Veš kaj,« se je spomnil Rok, »bova pa rekla, da sem jaz razbil šipo. Samo denarja nimam...«

Matic ga je udaril po rami.

»Bom že jaz kje izvrtal! Ti si res frajer, kajne Jakob?«

In pobožal je še kužka.

S krvjo plačana objestnost

Roku in Maticu se ni mudilo domov. Glede šipe sta se dogovorila in Rok se je izkazal pravega prijatelja. Opazila sta Bika, kako je pritekel k poglavarju in mu nekaj razburjeno šepetal. Neli je za njunim hrbtom risala bojevnikom barvaste črte na lica in čela.

»Rjoveči bik ni v bojnih barvah!« je zagodrnjal Blisk.

»S-saj, s-se bom oblekel. Samo povedati sem ti hotel, da ima Matic tistega ve-ve-velikega črnuha. Iz filma . . .«

»Za zmeraj?« se je začudil Blisk in takoj nato odločil:

»Tudi Indijanci imeti psa! Samo ime, ime najti zanj.«

Od silnega razmišljanja je grbančil čelo. Matic je zaslu-til, da so govorili o njegovem štirinožnem prijatelju.

»Ime mu bo Dingo! Dingo, puščavski pes.«

»Noben Dingo ne bo, ampak Jakob, kot je bil,« se je oglasil Matic.

Tako je poglavarju dovolj razločno pokazal, da se ga ni več bal. Pa tudi njegovih iger je imel čez glavo, saj vendar ni vsak dan maškarada.

»Jaz, Črni blisk biti poglavar Apačev!«

»Kar bodi! Jaz se ne grem več Indijancev. Zdravo!«

Jakoba je potegnil za seboj.

»Mene tudi briši!« se mu je pridružil Rok.

Med bojevniki je zavladala tišina. Poglavar je zaslutil,

da fantje niso več tako na njegovi strani, vsega pa je očitno kriv Jakob, saj je bil zanje nova igrača, zanimivejša od tomahavkov, perjanic in pištol. In to novo igračo je moral uničiti, če je hotel povrniti sebi ugled. No, če že ne uničiti, pa vsaj osmešiti v očeh bojevnikov.

»Misliš, da se ga bojim?« je pokazal na Jakoba.

Z desnico mu je zamahnil pred gobcem, da je pes zarenčal in pokazal bele zobe.

»Vidiš usraneta! Že boljše pse sem spravil k pameti, pa ne bi tega televizijskega . . .«

Jakob je še enkrat zarenčal in Matic ga je komaj zadržal, da ni planil v poglavarja.

»Mir, Jakob! Sedi!« je zavpil.

S stopaloma se je uprl ob asfalt, roki sta ga že začenjali boleti in želel si je, da bi poglavarja srečala pamet. In to kar najhitreje.

»Jakob ni usranè! Pameten je in dresiran!« se je oglasil Rok, Blisk pa se je samo zasmel in dražil dalje.

»Dresiran, ja, za kino!«

Zaplesal je pravi bojni ples, potem pa zagrabil Jakoba za rep.

»Skalp ti bom vzel, skalp!«

Jakob se je naveličal sitne podrepne muhe. Šavsnil je proti dečku in zasadil zobe v njegovo roko. Blisk je kar zatulil od bolečine. Iztrgal je laket iz mogočnega gobca in si jo objel z zdravo roko. Minila ga je bojevitost in tudi želja po ukazovanju. Prav nič poveljniško je ves podelan od strahu opazoval droben curek krvi, ki se mu je vil izpod prstov.

Bojevniki so se prestrašeno razbežali, Matic pa se je vrgel Jakobu okrog vratu.

»Fuj, Jakob, fuj!«

Tudi poglavar se je začel zadenjsko umikati, potem pa se je obrnil in stekel.

»Zdaj pa še to!« je zastokal Matic.

Rok je pokimal.

»Mene je branil,« in ni si mogel kaj, da ne bi pobožal prijateljevega kužka. Najhuje je bilo to, da Jakob ni bil ne kriv ne dolžan.

Matic je kaznovan

Ljudje so pravi mojstri, kadar je treba koga užalostiti. To je Matic dobro občutil na svoji koži. Bliskova mama je zagnala strašen vik in krik. Mama je mislila, da je Jakob odgriznil fantu roko... Na srečo je potem videla tisto obvezo ali bolje: obvezico. Pod koščkom gaze se ni mogla skrivati tako strašna rana, kot jo je hotela naslikati prestrašena ženska. Še dobro, da je imel Matic razumno mater in se ni takoj spravila na Jakoba. Samo v stanovanje ju je zaklenila. Malo se bo dolgočasil, ampak to ni bilo nič v primeri z grožnjo, da bi moral Jakob od hiše...

Listal je po stripu. Bolj površno je preletaval slike, brati pa se mu ni ljubilo. Pravzaprav ga je že včeraj prebral. Ugotovil je, da pisatelj nima pojma o otrocih, pa se vseeno sili s pisanjem. Slika jih kot nedonošenčke in niti ne sanja se mu, da imajo dvanajstletniki že svoje male skrivnosti. Tudi kakšno cigareto pokadijo tu in tam...

Pozvonilo je in Jakob je bil takoj pri vratih. Le kdo bi to mogel biti? Nerodno, ker mu mama ni pustila ključa!

»Si ti, Rok?« je vprašal. Njemu bi še najlaže pojasnil neprijeten dogodek.

Izza vrat ni bilo odgovora.

»Rok?« je ponovil.

Razlegel se je poreden dekliški smeh. To je bila lahko samo Neli.

»Afna! Če si prišla zafrkavat, kar šibaj!« se je razkuril Matic.

Smeh je potihnil, Jakob je začel vohljati ob špranji in veselo cviliti. Tudi z repom je pomahal. To je bilo pa že od sile. Matic se je povzpел na prste, a je bil še vedno premajhen, da bi videl skozi kukalo. Pomagal si je z žogo. Loviti je moral ravnotežje, šlo pa je le. Na hodniku ni bilo nikogar, ali pa je moral stati od steni.

Ponovno je pozvonilo.

»Sem ti rekel: šibaj!«

Zdaj se je oglasila tudi deklica.

»Jaz nisem nobena Neli! Adijo!«

Matic je prepoznal Milenin glas. Od zadrege bi se najraje pogreznil pod tapison.

»Počakaj, Milena! Nisem vedel, da si ti!«

»Saj sem ti obljubila, da bom prišla pogledat Jakoba. Zakaj mi ne odpreš?«

Matic je bil v lepi kaši. Spustil se je na kolena in potrepljal Jakoba.

»Ti, cigan, si kriv za vse! No vidiš, zdaj pa ne moreva ven . . .«

Vendar se nanj ni jezil in zato so tudi besede izzvenele prijateljsko očitajoče.

Milena je postajala nestrpna. Pa ne samo nestrpna. Tudi užaljena.

»Prav, pa grem,« je rekla z glasom, da je Matica kar vrglo na žogo. Videl je deklico, kako je stopila k dvigalu.

»Milena, Milena, počakaj!«

»No, potem mi odpri!«

Matic je začutil, da bo moral z resnico na dan. Vseeno je skušal še malo zavlačevati, v upanju, da se bo domislil česa pametnega.

»Ne smem! Veš, Jakob je kaznovan. Ugriznil je Črnega bliska.«

»Pa ga zapri v sobo.«

»To ni tako enostavno . . .«

Odrešilne bilke ni in ni bilo. Pa še Milena je narobe razumela njegovo zavlačevanje.

»Saj vem, Neli čakaš!«

Matic je skoraj padel z žoge.

»Tisto kravo? Tisto kozo! Se ti meša?«

Njegove besede so kar odmevale. Skušal je prepričati Mileno, kako hudo se moti, ni pa pomislil na izrek »ti o volku, volk na vratih« . . . Neli je na stopnicah z odprtimi usti lovila njegove besede, Nives z lutko v roki pa se je samo smehljala. Očitno ni vedela, za kaj gre, in tudi ni razumela, čemu je Neli ne pusti naprej do dvigala. Še več! Ujela jo je za roko. Nekaj časa sta stali, skriti v senci stopnišča, potem pa sta se po prstih umaknili v gornje nadstropje.

»Nimam ključa,« se je vdal Matic v usodo. »Mama me je zaklenila. Nimaš pojma, kakšen cirkus zaradi tistih šestih šivov. Njegova mama je tako vpila . . .«

»Popoldne tudi ne boš smel ven?«

Tako je Matic videl, da je punco prav malo brigal poglavar. Temu se niti ni čudil, saj se je spomnil, da je Milena živela na drugem koncu mesta in ni imela pojma o Betonskem plemenu Apačev.

»Veš, z mammo sva srečali asistenta. Peljal naju je na sladoled in meni je bilo tako nerodno. Vprašal me je, kako kaj moja simpatija . . . Nate je mislil!«

Zahihitala se je, da je Matic šepnil: »babje čenče«. Po drugi strani pa je bil vesel, ker je punca postala boljše volje. Rekla je »simpatija«. Prijetno je, če kdo lepo govori o tebi . . .

»Kosti sem prinesla za Jakoba,« je deklica menjala pogovor.

Matic je še naprej molčal.

»Pa nič, če jih nočeš!«

Deklica je čakala, kaj bo, in tudi Matic je čakal. Ker pa je bil fant le nestrpen, je prvi popustil.

»Kar pred vrata jih položi!«

Jakob je začel še glasneje cviliti. Pri tem je silil s smrčkom v špranjo . . .

»Samo jeziš ga!« je zagodrnjal Matic.

Da le ne bi zgledal kot tečnoba, je predlagal: »Ko bova šla lahko spet ven, se bova oglasila pri tebi.«

»Če bom doma,« mu je vrnila deklica milo za drago.

Stopila je v dvigalo, vrata so se zaprla in rdeča lučka je začela utripati.

Matic se je vrnil k mizi. Zagledal se je v strip, pa ni videl ne narisanih vojakov in ne natiskanih besed v »oblačkih«. Nanj se je izlilo polno vedro vode. Slap je zajel tudi Jakoba, da je odskočil. Rekviziter mu je potisnil v roke rdeč balonček. Filmska kamera se mu je približevala na vozičku. Snemalca sploh ni videl, ampak samo veliko priprto oko s podrhtevasjo veko in del lica. Kot bi nekdo kukal izza plota . . . Od nekod je prišla Milena. Smehljala se je, čeprav so ji še malo pred tem polzele po licih solze. Hvaležno ga je pogledala, saj je tako hotel režiser. Zdaj se ji je nasmehnil tudi on, deklica pa se je nagnila in ga poljubila na lice. Tudi to je pisalo v snemalni knjigi, in ni mogel pomagati, če mu je rdečica napolnila lica do ušes. Tako nežne ustnice je imela, da je pozabil na drget. In požvižgal se je na asistenta, režiserja in snemalca. Komaj je čakal, da je šel domov. Lepo, da ostanejo v spominu samo najlepši trenutki . . .

»Matic?«

je zaklicala mama v veži. Matic se je počasi prebudil. Še vedno je sedel za mizo, ni imel pojma, kdaj je vstopila mama. In tudi Jakoba ni slišal, ko ji je pohitel naproti. Pogladi se je po licu, kamor ga je še pred nekaj trenutki poljubila deklica . . .

»Kdo ti je to prinesel?« mu je pomolila mama vrečko.

»Rok!« se je zlagal Matic.

»Rok?« je ponovila mama, kot da ni dobro slišala.

»Rok, ja! Za Jakoba. Ne veš, kako ga ima rad.«

Vzel je mami vrečko in potegnil iz nje lepo kost. Veliko mesa se je držalo, in Jakob jo je pohrustal kot za stavo.

Potem se je obliznil in postrani pogledal dečka.

»Lepe kosti ti je prinesel, ja,« ga je pobožal, mame pa si še pogledati ni upal, saj se je bal, da mu bo prebrala laž iz oči . . . Tako tudi ni opazil pomenljivega nasmeška okrog njenih ust.

»Veš kaj, Matic,« je rekla, »vrata pa le obriši z zunanje strani.«

Zaslutil je težave in se pognal v vežo. Ko je odprl vrata, ga je bilo od sramote skoraj konec. Za nameček je pristopila še mama. Čisto nedolžno je pripomnila, da Rok res ne more biti njegov prijatelj. Saj drugače ne bi napisal z rdečilom za ustnice MATIC IMA RAD MILENO, zraven pa narisal še srček.

»V dvigalu tudi piše in spodaj na zidu tudi . . .«

Matic je stisnil zobe od jeze. Kar zagnal se je v napis, mama je komaj zadrževala smeh.

»Katera Milena je to? Menda ne tista iz filma?«

Kakšno vprašanje! Če se je kaj spoznal na pisavo, je imela Neli prste zraven. Samo da jo dobi v roke.

»Jo imaš zelo rad?« mu mama ni dala miru.

Deček je zaškripal z zobmi.

»Kaj pa Neli? Nje ne maraš več?«

To je bilo pa že preveč! Matic je zagnal krpo v vedro in stekel na stranišče.

»Zakaj ne maraš več Neli? Ni prav, da imaš dve dekleti hkrati!«

Mama je znala vrtati.

»S teboj se ne pogovarjam več!« je rekel in zlezal na straniščno školjko. Zazrl se je skozi okno in si zamašil ušesa.

Zarota

Črni blisk in Rjoveči bik sta tekla mimo podzemskih garaž. Le tu in tam je stal za rešetkami kakšen avto, drugače pa je podzemlje samevalo pusto in prazno. V dopoldanskem času so bili skoraj vsi odrasli po službah. Ljudje v naselju so imeli podobne navade in opravljali so jih v podobnem času. Okrog treh so se vračali iz služb in gospodinje so hitele pripravljati kosilo. Druga za drugo so se pojavljale na oknih in balkonih in klicale svoje nadebudneže za mizo. Iz stanovanj je dišalo po kuhanih dobrotah. Temu je Matic rekel »cel blok kosi« ali »cel blok večerja« ...

Zdaj je bil »cel blok na delu«.

Ob izhodu sta fanta skoraj trčila v Neli. Z diktafonom v roki ju je čakala že celo večnost.

»Kje pa hodita toliko časa?«

»Imaš?« je hotel vedeti poglavar.

Deklica je pokazala škatlico.

»Te je kdo videl?«

Odkimala je, potem pa pritisnila na gumb.

»Povejta kaj!« je rekla.

Fantoma ni padlo nič pametnega v glavo. Samo spogledala sta se.

»Pa ti kaj po-povej,« je zajeceljal Bik.

»Črni blisk je naš poglavar,« je počasi spregovorila.

Potem je nadaljevala s poukom.

»Zdaj pritisnem na bel gumb in malo počakam. Pa še na tega . . .«

Res se zaslišijo povsem različni glasovi.

»Pa ti kaj po-povej! . . . Črni blisk je naš poglavar.«

»F-fant je prima!« se je navdušil Bik in tudi Blisk ni ostal ravnodušen.

»Mogoče bo šlo. Zdaj je vse odvisno od tebe!«

Neli je kar zrasla, tako je bila ponosna. Poglavar ji je zaupal težko nalogo. Po stopnicah se je spuščal Matic. Saj je šlo kot namazano!

»Počakaj, Mac!« je poklicala Neli s sladkim glasom.

Deček je samo površno ošinil deklico in si popravil kapo z velikim senčnikom.

»Jaz nisem noben Mac!«

Deklica ni obupala. Z diktafonom je stekla za njim. Matic je pospešil korak. Hotel ji je pokazati, kako malo mar mu je za njene traparije.

»Intervju bom naredila s teboj,« ga je dohitela in mu potisnila diktafon pod nos. »Za Pionirski list!«

»Ravno prava! Slovenščino imaš komaj dve!«

»Kot da je to važno!« se ni dala punca. »Kako je kužku ime?«

»Ti bom dal kužka!«

Neli je preslišala grožnjo. Če je kdo znal biti trmast, potem je bila to ona. Hotela je vedeti, kje in kdaj ga je dobil. Matic je odgovarjal, kar mu je padlo na um. Upal je, da se je bo tako hitreje odkrižal.

»Dobil sem ga z Marsa, in to po telefonu.«

»Lahko poveš našim bralcem, kdo je še igral v filmu?«

»Če bi znala brati, bi lahko vse prebrala v Stopu. In kaj še zanima vaše cenjene bralce?«

»Govori se, da si se zaljubil v igralko Mileno!«

Maticu je bilo dovolj. Vse ima svoje meje! Strupeno je pogledal deklico in siknil:

»Trapa!«

»Zakaj pa hodi k tebi?«

Pozabila je na vlogo novinarke. In tudi na sprenevedanje. Čisto ženske solze so ji ovlažile oči.

»Vidiš, kakšna koza si! Kdo pa je kracal po vratih, po zidu in v liftu?«

»Jaz že ne!« je zastokala, deček pa je ostal še naprej trd.

»Ti, ja! Misliš, da ne poznam tvojih srčkov. Poln zvezek jih imam. Če bi bila fant, bi ti tako primazal...«

»Saj nisem jaz,« je še naprej vztrajala deklica.

Izza vogala se je razleglo profesorjevo vpitje:

»Boš šel, hudič črni! Ubil te bom!«

Matic je pomislil na Jakoba. Kri mu je zledenela v žilah. Pognal se je za glasom. Tudi deklica ni čakala. Čisto pozabila je na solze.

»Jakob! Jakob! Sem Jakob!«

Jakob pa se ni pustil motiti. Dvignil je nogo in močil zadnje kolo komaj opranega volkswagna. Profesor v kratkih hlačah, s škornji na nogah, je krilil z rokama. Potem je našel orožje. Pograbil je vedro z vodo in ga zalučal proti kosmatemu nesramnežu.

»Ti mrcina pasja! Zdaj vsaj vem, zakaj mi avto rjavi!«

Vedro se je zakotalilo po tleh. Voda je špricnila na vse strani in Jakob je prestrašeno odskočil.

»Jakob sem! Jakob k nogi!« je ponovil Matic.

Od silnega razburjenja niti ni opazil, kako je deklica posnela njegove klice na magnetofonski trak. Maščevanje je sladko in Neli se je zmagoslavno smehljala.

»Je tvoj?« je hotel vedeti profesor, ko se je za silo pomiril.

Pokazal je na Jakoba in deček je pokimal.

»Nisi ti iz mojega razreda?«

Matic je še enkrat pokimal.

»In psu je ime Jakob? Tako kot meni!«

»Tako mu je bilo ime že, ko sem ga dobil.«

»Saj se bova videla jeseni,« je zamrmral profesor.

Matic se je kislo nasmehnil in se zastrmel v prazno.

Izginila je Neli, volkswagen se je spremenil v šolsko tablo, bloki v stene učilnice. Z Jakobom sta sedela v zadnji klopi, profesor pa je škripal s kredo.

$$a^2 + b^2 - \frac{c}{3} =$$

Pri številki tri je od same ihte zlomil kredo, potem pa se je ozrl in škodoželjno pogledal Matica . . .

Kosmata budilka

Jakob je poliznil Matica po licu.

Deček je počasi odprl oči, potem pa spet hitro zamižal. Le počasi se je navajal na bleščečo svetlobo. Bilo je jutro in napovedoval se je sončen dan. Tako je vsaj sklepal po nebesni modrini, ki se je razprostirala nad strehami sosednjih blokov. Pa tudi zgornja nadstropja so se kopala v soncu. Pošteno se je pretegnil in pri tem s pestjo zadel Jakoba v smrček.

»Saj vem, lulat te tišči!«

Zlezel je iz postelje in odprl vrata. Jakob ga je skoraj podrl . . .

Matic je v sami pižami stopil k dvigalu.

»Ti kar divjaj, jaz se bom peljal,« je zaspano rekel in pritisnil na gumb.

»In pazi, da ne boš šel spet za profesorjev avto . . .«

Pa je videl samo še njegov rep, kako je izginil za dvigalom.

Komaj se je »kletka« spustila do tretjega nadstropja, je bil Jakob že spodaj. Zacvilil je in glej čudo: vrata so se odprla sama! Planil je na ploščad in pri ustavljanju kar vrtel z repom. Obvohal je ulično svetilko, potem pa dvignil taco. Bika, skrivnostnega vratarja, še pogledal ni.

»Jakob!« se je zadrl Matic.

Ozrl se je po veži. Prijatelj ga je navadno čakal pri

izhodu. Pokljukal je. Skozi zaklenjena vrata Jakob ni mogel na plano.

»Jakob!« je ponovil.

Namesto laježa se je razlegel moški glas.

»Hudiča, kaj še zjutraj ne bo več miru v tej hiši!«

Matic ga je poslal k vragu in tudi na Jakoba se je jezil.

»Fant, si pa trd kot beton . . .«

Prepričan, da se je kuža vrnil v stanovanje, se je vprašal, ali ne bi bilo dobro, ko bi spremenil svoj način vzgoje . . . Veliko premehak je bil z njim. No, saj ne da bi ga tepel, ampak za takšen prekršek, ko ga je za prazen nič vrgel iz postelje, bi mu lahko brisal čokolado z jedilnega lista. Vsaj za tisti dan!

Ukana je uspela

Jakob je pridno dvignil taco ob svetilki. In potem ponovno pri zidu. Za njim sta stopala Črni blisk in Rjoveči bik.

»Tiš-tiščiš pravi gumb?« je bil nestrpen Bik.

Po kratkotrajnem škrtanju se je razlegel iz diktafona Matičev glas:

»In kaj še zanima vaše cenjene bralce?«

In nato Nelin:

»Govori se, da si se zaljubil v igralko Mileno.«

Ob Matičevi »trapi« je postal Jakob pozoren. Dvignil je glavo in napeto prisluhnil.

»Si videl?« se je navdušil Blisk. Iz diktafona je še naprej vrelo.

»Zakaj pa hodi k tebi? ... Vidiš, kakšna koza si! Kdo pa je kracal po vratih, po zidu in v liftu? ... Jaz že ne! ... Ti, ja! Misliš, da ne poznam tvojih srčkov. Poln zvezek jih imam. Če bi bila fant, bi ti tako primazal ...«

Blisk je ugasnil diktafon. S ploščadi sta se pognala na zelenico. Takšen skok niso bile mačje solze. Zlasti ne za Bika, ki je bil bolj zavaljene sorte ...

»Jakob, Jakob, sem!« se je razleglo iz podzemlja in zdaj je skočil še Jakob.

Pridno jima je sledil, čeprav se mu je čudno zdelo, ko je slišal gospodarjev glas, fanta pa nista bila niti najmanj

podobna Maticu. In tudi dišala sta čisto tako kot poglavar in njegov pomočnik.

Črni blisk je vstopil skozi majhna vrata. Tudi Bik je zlezel za njim, Jakob pa je obstal. Bal se je črne odprtine. Zmedeno ju je gledal in potihoma cvilil. Šele ko se je razlegel ponoven Matičev ukaz »Jakob sem!«, se je pognal čez prag. Blisk je hitro zaprl železna vrata.

V prostoru je bilo temno in prav jima je prišla poglavarjeva svetilka. Snop žarkov je osvetlil splet žic in cevi. Jakob je zalajal. Razlegel se je odmev in Bik je planil v smeh. Tudi njegov glas so štiri stene podeseterile in spačile.

»Zdaj kar lajaj, kolikor te je volja!«

»Pa misliš, da tvojega očeta ne bo sem?« je zaskrbelo poglavarja.

»Ne verjamem... Jeseni, ko bo za-začel ku-kukuriti. Prej ga ne bo!«

Poglavar je bil zadovoljen z odgovorom. Zdaj sta si bila z Maticem bot in zadovoljno si je pomel dlani.

Jakob je izginil

Matic je obupano slonel na balkonski ograji. Sonce se je umaknilo za vogal in od dnevne pripeke je ostal samo še topel beton. S pogledom je zaman preiskoval betonsko ploščad. Jakoba ni bilo od nikoder. Slišal je mamo, kako je v kuhinji ropotala s posodo. Dišalo je po pečenem mesu . . .

»Pridi jest! Tudi zanj imam.«

Matic je vedel, da je mama s tem mislila Jakoba. Njegovo izginotje je ni spravilo niti v najmanjšo skrb. Rekla je, da se psi večkrat kam potepejo.

»Ne bo ga,« je žalostno odvrnil Matic. »Nikoli več ga ne bo. Vse smo preiskali.«

V grlu ga je peklo in ni bil lačen, čeprav je imel pred seboj pečen krompir z velikim zrezkom, mama pa je mešala v skledi paradižnikovo in kumaričino solato.

Le kako lahko misli na hrano ob takem trenutku!

Po licu mu je spolzela solza. Začutil je mamino dlan na rami. Skušala ga je obrniti k sebi, pa ni pustil.

»Če ga do jutri ne bo, bova dala v časopis! Kar preberi, koliko psov najdejo vsak dan!«

»Ni ga več,« je gonil Matic svoje.

Mama ni vedela, kaj bi. Tolažiti se ji ni pustil, jesti ni hotel, besede niso pomagale . . .

»Veš, kako je kričal profesor? ‚Ubil ga bom!‘ Vem, da ga je!«

»Ne govori tako, Matic! Saj ni mislil zares!«

Matic ni vedel, ali naj ji verjame ali ne. Kaj je ona vedela o profesorju. Nič skupnega nista imela, le da sta bila oba odrasla . . .

»Jaz mu bom, jaz mu bom pa . . .«

Zmanjkalo mu je besed. Zamizal je in pustil solzam prosto pot. Z velikim nožem v roki se je prikradel k modremu volkswagnu in z vso silo zapičil rezilo v zračnico. Zasikalo je in vozilo se je začelo posedati. Na ploščad je pritekel profesor. Ko je zagledal fanta z nožem v roki in spuščeno zračnico na avtu, je odvrigel torbo in se prijel za glavo. Takrat so se znašli za Matičevim hrbtom Rok, Milena, Neli, Črni blisk in Rjoveči bik. Vsak je stiskal v roki nekaj paradižnikov in na Matičevo povelje se je vsula ploha zrelih sadežev v ubogega profesorja in njegov modri avto . . .

Upanje

Matic se je utrujen in obupan vrnil s ploščadi. Z Rokom sta še enkrat pretaknila vse veže. Pa brez uspeha... Samo mimogrede je poljubil mamo. Ko ne bi tičala pri telefonu, bi gotovo zahtevala lepši poljubček.

»A kakšen je bil!« je vprašala, kot bi slabo slišala možakarja na drugi strani žice.

»Velik, s črnimi dolgimi dlakami...«

Matic je prisluhnil. Če je prav slišal, je mama govorila o Jakobu!

»Kdo je?« je hotel vedeti. Mama mu je s prstom pokazala, naj molči.

»Ja, ja, novofundlandec,« je pritrdila mama, Matic pa je hitro narekoval:

»Velik, lep, pameten in dresiran... In za profesorja povej!«

»Tiho!« je zamahnila mama.

Možakar je moral ponoviti vprašanje.

»Koliko je vreden? Veste, da ne vem.«

Matic ni mogel držati jezika za zobmi.

»Milijon, milijon najmanj!«

»Ne, nič nisem rekla, tovariš miličnik,« se je opravičila mama in grdo pogledala fanta. »Sin se oglaš vmes... Ja, kaj bi rekla. Kakšnih pet tisoč, morda več. Bil je dresiran. Sin ga je dobil v dar!«

Potem se je še zahvalila za prijaznost in odložila slušalko. Matic ni več čakal. Planil ji je v objem in jo cmoknil na lice.

»Zdaj pa mi čisto natančno povej, kar je rekel!«

Mama se je nasmehnila in ga pritisnila k sebi. Tako čudno skrivnostna je bila . . .

Na postaji milice

Komandant milice je sedel za mizo. Buljil je v časopis in se za Črnega bliska in Rjovečega bika sploh ni zmenil. Fanta sta sedela na trnih. Poglavarju še na misel ni prišlo, da se bo vse tako razpletlo. Potem ko sta z diktafonom zvabila Jakoba v podzemlje in ga zaklenila v kurilnico, si je Blisk domislil, da ne bi bilo slabo, ko bi dala v časopis oglas. In tako sta napisala, da sta našla psa, ki sliši na ime Jakob. Proti nagradi ga izročita lastniku . . . Kaj bosta z denarjem, nista niti pomislila. Glavno je, da sta se maščevala Maticu. Fant je za televizijsko vlogo gotovo dobil veliko denarja.

Končno je komandant le odložil časopis.

»Kdo je napisal oglas?«

»Midva! Takoj ko sva ga našla,« se je ojunačil Blisk, Bik pa je samo prikimal.

»To se pravi, da si ti napisal!« Komandir je začel brati:

»Zatekel se je velik črni pes, ki sliši na ime Jakob. In seveda tako naprej vse do nagrade . . .«

Bik je vljudno pritrdil, saj ni slutil zanke, ki mu jo je nastavil komandir.

»Lepo,« je rekel in odložil časopis.

Nasmehnil se je, potem pa je postal njegov pogled leden.

»Kako pa vesta, da je psu ime Jakob?«

Blisk in Bik sta se spogledala.

»Če vesta, kako mu je ime, vesta tudi, čigav je!«

Blisk je povesil glavo, Bik pa je začel hlipati.

»Kje ga imata?«

Njuna naivnost ga je spravljala v dobro voljo, po drugi strani pa se je jezil nanju, ker sta ga imela za norca.

»No, bosta že povedala!«

Dvignil je slušalko in vprašal pomočnika, če je lastnica že prišla.

Matic reši fanta

Matic se je presedal po klopi, dokler ni zašepetal mami:

»Misliš, da so ga res našli?«

»Zastonj niso klicali!«

Hotel je še nekaj reči, pa ju je premotil dežurni miličnik:

»Škerjanec?«

Matic je kar poskočil.

»Za menoj, prosim!«

Komandir ju je sprejel s prijaznim nasmeškom. Ponudil jima je stol, in šele ko sta sedla, je Matic zagledal poglavarja in Bika, kako sta ga plašno pogledovala. Bik je še vedno hlipal.

»Tole sta junaka, ki kradeta pse!« je pokazal komandir na podelana fanta.

Poglavar je skušal najti izgovor:

»Ugriznil me je! Kar poglejte.«

»Ti si ga pa dražil,« se je vmešal Matic. »Sam si kriv. Vsi vejo . . .«

Hotel je še dodati, da kaj takega ni pričakoval od njiju, pa je mama hitela pravit komandirju, kako je Matic ves nor na psa.

»Saj sem vedela, da ni nič hudega. Fant je sitnaril. No, vsi smo se ga privadili . . . «

Mislila je reči »vsi smo se privadili na Jakoba«. Potem je skušala najti opravičilo za »obtoženca«.

»To so otročarije . . .«

Narobe je začela in komandir ji je hitro skočil v besedo.

»To niso nobene otročarije! Temu se reče tatvina in povrhu izsiljevanje. In veste, koliko predvideva kazenski člen za takšen delikt?«

Seveda mama ni imela pojma.

»Tri mesece do enega leta zapora!«

Bik je začel še glasneje hlipati, Matic pa je zamižal.

Na dolgem hodniku, obdanem z obeh strani z mrežami, kakršne so bile v podzemskih garažah, je brlelo nekaj žarnic. Razlegli so se koraki in rožljanje ključev. Bližala sta se paznika, med njima sta drobila Črni blisk in Rjoveči bik, v kazenskih oblekah, z lisicami na rokah. Tisti s ključi je imel veliko žepno svetilko, njegov sodelavec pa posodo z vodo. Ujetnikoma so se tresla kolena od strahu. Pred eno izmed celic so se ustavili, ključi so še glasneje zarožljali in vrata so se škripaje odprla. Močna roka ju je potisnila v prazen prostor, da sta se kar opotekla . . .

»Ne, nista ga ukradla!« je zavpil Matic in na široko razprl oči.

Mama ga je debelo pogledala, Bik je smrknil in tudi komandir se je začudil.

»Kako?«

»Izgubil se je. Vem, da se je izgubil. Vsak pes se kdaj potepe, kajne mama?«

»Potepe, potepe,« je ponovila mama s pomenljivim nasmeškom.

Blisk in Bik sta se spogledala. Čakala sta, kaj bo rekel mož postave, pa je samo bobnal s prsti po mizi in gledal predse. Cela večnost je pretekla, preden ju je spet pogledal.

»Če se je izgubil, je pa druga reč! Vidva že vesta, kje ga bosta iskala, ali ne?«

Bik in Blisk sta pokimala kakor navita in kar planila s stolov.

»Le počasi! Še nisem povedal do konca!«

Fanta sta obstala kot pribita, čeprav je vsak njun najmanjši del telesa kar hrepenel po svobodi.

»Če se še enkrat srečamo, bo druga pela! Zdravo!«

Pognala sta se k vratom in šele na hodniku se je razlegel njun olajšani: zdravo. Mama je gledala za njima in se smehljala, v Maticu pa je vrtalo, kam neki sta skrila Jakob.

»Grem lahko za njima?«

Tako proseče je pogledal mamó, da mu je dovolila.

»In potem takoj domov!« mu je še naročila.

Matic ni vedel, komu bi se zahvalil. Tako je njegov »hvala« veljal obema, pa naj si ga razdelita, kakor vesta in znata. Ko je bil že v veži, je mama odkimala.

»Oh, ti otroci!«

Zdaj se je nasmehnil tudi komandir.

»Malo strahu jim ne bo škodovalo!«

Jakobova kopel

TUKAJ

Matic je v samih kopalkah drgnil Jakoba. Črni kuža je zasedel celo kad. Kar izgubljal se je v peni, toliko je je bilo. Sreča, da mama ni imela časa in se je ukvarjala s pospravljanjem. Drugače bi mu gotovo očitala, da meče denar skozi okno . . .

»Tako lep boš, da bodo šle vse kužke za tabo,« mu je dopovedoval deček.

Roka ga je že bolela od drgnjenja s ščetko.

Oglasil se je zvonec. Matic je za trenutek postal in prisluhnil. K vratom je šla mama. Vse lepo in prav. Zaslišal je deški glas, ni pa mogel razločiti, čigav bi naj bil. Fant je vse pretiho govoril.

»Če je Rok, naj me kar spodaj počaka!« je zavpil Matic. Pa ni bil Rok.

»Pri-prišla sva,« je zajeceljal Bik in ni znal nadaljevati. Blisk mu je priskočil na pomoč:

»Prišla sva se opravičit! Res nisva mislila tako . . .«

Bik je potegnil izza hrbta velik šopek, zavit v bel papir. Mama ni vedela, kaj bi rekla. Bila je prijetno presenečena. Vzela je rože in kar malo na smeh ji je šlo. Seveda pa fantov ni hotela prizadeti.

»Oprostite in hvala!« je ponovil Bik.

»Vama hvala! Saj je bil tudi Matic kriv. Raje bodite prijatelji!«

Matic je obstal med vrati. Nekaj pene se ga je držalo po zagoreli koži.

»Poglej, kako lep šopek sem dobila!« je rekla navdušeno.

Matic se je zastrmel v rože. Prav res ni pričakoval, da bo poglavar prišel zvonit na njihov zvonec.

»Boš prišel kaj dol?« je navalil Bik, kot da se ni prav nič zgodilo.

Matic je pokimal. Tako in tako je nameraval na ploščad.

»Ja, vsi bo-bomo tam!« je hitel Bik.

Tudi Jakob je bil radoveden, kaj hočejo fantje. Skočil je iz kadi in se med vrati otresel, da so bile tapete in pod v trenutku beli od pen.

»Jakob!« se je prijela mama na glavo.

Jakob pa jo je pobrisal na hodnik.

»Saj bom vse počistil, mami!« je zavpil Matic in jo potem ucvrl za kosmatim prijateljem. Od fantov se še poslovil ni. Se bodo že na ploščadi videli...

Pipa miru

Ker v Betonskem naselju ni bilo niti kvadratnega metra trave, namenjene igri otrok, so Apači postavili svoje vigvame na ploščadi. Tudi ogenj so zakurili. Boris je prinesel očetov roštilj in v njem je tlelo oglje kot za stavo. Blisk, Bik in Neli so se držali nenavadno svečano. Kar sijali so. Maticu se je zdelo vse skupaj malo trapasto, vendar pa se ni hotel prepirati in je privolil v obred.

»Jaz, veliki poglavar Črni blisk, zakopati bojno sekiro. Bledoličnik s psom biti moj prijatelj in njegovi prijatelji biti moji prijatelji! Howk!«

Bojevniki so z navdušenjem sprejeli njegove besede. Boris in še neki ficek sta začela kar poskakovati, Neli pa je v svojem kožnatem krilu stisnila Jakoba k sebi.

»O, kako lepo dišiš!« je vzkliknila. »To je gotovo breskov šampon.«

Babje čenče, si je mislil Matic in skomizgnil z rameni.

»Zakaj pa si tako neljubezniv? Saj smo zdaj vsi prijatelji,« je začivkala Neli užaljeno.

Črni blisk je potegnil iz dolgega cigaretnika nekaj dimov. Dvignil je glavo in svečano pihnil navzgor. Enako veličastno je pihnil še navzdol. Sledili sta še leva in desna stran. Bojevniki so vsak njegov gib spremljali z občudovanjem. Tudi Matic. Kar dobrega poglavarja so si izbrali, je pomisli. On česa takega ne bi bil sposoben. Neumno se mu

je zdelo, da bi hodil pred drugimi, da bi mislil namesto njih in se tepel zanje. Lepše je stati lepo ob strani in si o vsem misliti svoje . . .

Tako je zdaj molče sprejel cigareto v podolgovatem ustniku. Zamizal je in potegnil vase, kot je maloprej videl poglavarja. Zapeklo ga je, da se je kar skremžil. Ko ne bi zakašljaj, bi ga zadušilo. Solznih oči se je ozrl po bojevniki. Neli se je glasno zasmejala, Bik pa jo je sunil pod rebra, da je v trenutku utihnila.

Matic se je zbral. Večkrat je potegnil iz pipe. Dimček

pod nebo, dimček v tla, in potem še dimčka na levo in desno. Požvižgal se je na potne srage, ki so se mu nabirale na čelu, samo da kašljal ni več. Ploščad z bojevniki se je začela sama od sebe vrteti. Gledal je Bliska, kako je segel za vrat po lepo izrezljano fračo.

»Črni blisk dati belemu bratu talisman . . .«

Čudno so zveneale njegove besede. Nič več se ni vrtel, samo bolj meglen je postajal. Matic je stegnil roko po dragoceno darilo, potem pa se je zagrabil za usta, zastokal in se zvalil po tleh. Tako slabo mu ni bilo še nikoli . . .

Mama se je zgrozila

Matic se je kar opotekel iz dvigala. Padel bi, ko ga ne bi Rok tako trdno držal. Jakob je skočil k vratom in pozvonil.

»Mami povej, da si jedel sladoled,« je zašepetal Rok, potem pa se hitro skrila za vogal. Njegov strah ni bil brez osnove.

»Kakšen pa si? Saj si bolan!« je vzkliknila mama in ga stisnila k sebi. »Od česa ti je slabo?«

Matic je molčal. Ko bi imel malo več moči, bi jo pobrisal v sobo, tako pa . . .

»Dihni vame!« se je posvetilo mami.

Preveč slabo mu je bilo, da bi lagal.

»Pa ja nisi kadil!« je mama malo manj kot zastokala. »Kadil si . . . Še kaditi si začel!«

»Vode!« je zaprosil Matic.

»Kakšne vode! Mleko boš. Mleko je najboljšo.«

Posadila ga je na stol in pohitela k hladilniku. Jakob je položil dečku glavo v naročje. Saj bi ga pobožal, pa ni imel prave moči niti volje.

»Si boš zdaj zapomnil, da cigarete niso za otroke!«

Naredil je samo nekaj požirkov, potem pa je odložil skodelico.

»Pipo miru sem pokadil!«

»Pipo miru!« se je zgrozila mama.

Sklonila se je čisto k njemu in mu žalostno pogledala v oči.

»Kakšen divjak si postal, Matic! Puščam ti, da se potepaš, da se greš bitke, Indijance in ne vem kaj še vse. Tudi Jakoba sem ti pustila, ti pa takole!«

Zagledala je fračo, obešeno okrog vratu.

»Kaj imaš to?«

Matic bi ji rad pojasnil, pa je samo nekaj zamomljal.

»Kolikokrat sem ti že rekla, da frače niso za otroke. Nič koliko jih je bilo že ob oko!«

Odločno mu jo je snela in jo zagnala v vedro s smetmi. Ni imel moči, da bi se ji uprl. Samo »to je moj talisman« je zastokal.

Frača je bila kriva

Matic se je pretegoval med rjuhami. Opazoval je zaveso, kako se je napihovala v lahnem vetru. Slabost je že prešla in nasmehniti se je moral ob misli na svoje prvo kajenje. Po tistem mleku se je pošteno izbruhal in prisegel si je, da ne bo nikoli več kadil. Pa naj gre za pipe miru ali za navadne cigarete! Za lahko noč je dal poljubček Jakobu in tudi on ga je poliznil po obrazu. V sobi je še malo posedel ob oknu. Sosednji blok je bil razsvetljen. Ljudje še niso spali in povsod tam, kjer je izza zaves prihajala modrikasta svetloba, so gledali televizijski program. Verjetno so spremljali prenos popevkarskega festivala, saj je skozi tanke stene ujel posamezne glasove. Zaspal je hitro, kot bi ga ustrelili . . .

Ker mu zjutraj ni bilo več slabo in je razčistil račune glede kajenja, je z lažjim srcem odvrigel pižamo. Smuknil je v kavbojke in si čez glavo potegnil mikico. V kuhinji sta se pozdravila z Jakobom. Tudi ta se je bil komaj dobro prebudil. Pretegnil se je in pošteno zazehal.

»V čistilnico bova šla,« se je počohal Matic.

Vsaj tako je zapisala mama na listič in mu ga pustila na mizi. Prebral je do konca:

»Kupi dva zrezka. Glej, da ne bosta žilava. Eno kumaro, če je velika, če so manjše, pa dve.«

Jakobu je bilo malo mar za kumare. Začel je cviliti in siliti k vratom.

»Seveda, lulat bova šla! Takoj bova šla,« ga je potolažil Matic.

Z razprtimi prsti se je za silo počesal.

»Za teboj bom prišel,« je zaklical za kužkom. Ta pa jo je že ubral po stopnicah.

Pritisnil je na stikalo in rdeča lučka je začela utripati. Zdaj, ko je ves blok »delal«, ni imel težav s predolgim čakanjem na »kletko«. Nekje na pol poti med nadstropji je zaslišal silen trušč. Človek bi rekel, da se podira hiša. Takoj je pomislil na Jakoba. Dajmo, dajmo, dvigalo! Hitreje!

Toda kletka se ni spuščala nič hitreje.

»Jakob,« je zastokal Matic in odrinil težka vrata.

Prizor, na kakršnega je naletel, mu je nagnal strah v kosti.

Njegov prijatelj je stal med prevrnjenimi smetnjaki, v spoštljivi razdalji od razdejanja pa je tarnala hišnica. Morala je biti zelo jezna na Jakoba, saj mu drugače ne bi žugala s pestjo in tudi tako rdeča v obraz ne bi bila.

»O ti prekleti pes! Jaz bom pa čistila za teboj!«

Matic je priskočil k Jakobu. Hotel ga je okregati, pa je v njegovem gobcu zagledal fračo. Takoj se mu je posvetilo. Včeraj mu jo je mama zaplenila in vrgla v smeti. Zaradi slabosti od tistih preklicanih cigaret je pozabil nanjo in Jakob, njegov zvesti prijatelj, se je odločil, da mu poišče dragoceno darilo.

Pokleknil je med gnile bananine in krompirjeve olupke, zmečkan papir in vrečke in objel Jakoba.

»Hvališ ga, namesto da bi ga naklestil!« se je še bolj razjezila hišnica. »Sicer pa sploh ne vem, kaj dela pes tukaj! Ali bo šel iz hiše on ali pa jaz!«

Matic je zaprosil, naj nikar ne dviga tolikšnega hrupa.

Bo že on pospravil! Odslej bo pazil, da se kaj takega ne bo več ponovilo. Samo kaj, ko se ženska ni dala potolažiti.

»Jaz nimam več živcev!«

Začela se je ozirati po nadstropjih in iskati priče.

»Hišni svet! Hišni svet! Glejte, kaj delajo z mano! Da jih ni sram!«

Glasno je zahlipala, Matic pa je stal ob Jakobu in ni vedel, kaj bi.

Dol s hišnim svetom

Kratko sporočilo na oglasni deski je privabilo bojevnike, da so se zbrali v veži. Rok je glasno bral razglas:

»Zaradi nenehnih pritožb stanovalcev glede kršitve hišnega reda (odlok MO 753/62), ki se nanaša na rejo domačih živali, sklicujem izredni sestanek hišnega sveta. Dnevni red. Prvič: pritožba tovarišice hišnice in drugih prizadetih zaradi psa tovarišice Škerjanec.«

Bojevniki so se spogledali. Matic, ki je sedel na stopnicah, je še tesneje objel Jakoba. Kuža ga je poliznil po licu, potem pa je posvetil pozornost muhi. Obnašal se je, kot da se ga razburjenje bojevnikov niti najmanj ne tiče . . .

»Uf, ta frača!« je zagodrnjala Neli.

»S-s-saj ni samo frača. K-kaj pa avto, pa šipa?« je pripomnil Bik.

Razgovorili so se, tako da jih je morala Rdečelaska pomiriti.

»Mir! Pustite Roka, da prebere do konca!«

Pisalo je še »razno« in »predsednik hišnega sveta, profesor Jakob Smola, l. r.«

»L. r. Kaj je to?« je začudeno pogledala Neli.

Fantje so lahko samo ugibali.

»L. r., to pomeni, da piše z levo roko!« se je posvetilo Roku.

»Tole, to bo čisto nekaj drugega,« se je odrezala Rdečelaska.

Blisk je napel možgane.

»Nekaj je treba pogruntati. Samo kaj?«

»Hišni svet so samo ta stari,« je po kratkem premisleku izvrgla mala Nives. Kratko in jedrnato!

Roka je kar vrglo.

»Saj res! Zakaj mi nismo hišni svet? Zakaj nas nihče ne vpraša?« se je razburil.

»Tako je! Kar naj se gredo hišni svet,« je pritrdil Bik in strgal razglas z deske.

Napovedali so bitko odraslim. Treba je bilo najti samo še orožje. Odrasli so zviti. Težko se je boriti proti njim... Blisk je poklical Roka, Matica in Bika. Ostale je odslovil.

»Kadar me rabite, sem dobra,« je bila užaljena Rdečelaska. Poglavar jo je pogledal izpod čela.

Deklica je utihnila in se počasi oddaljila. Blisk je odprl usta, da bi začel z ekspresnim sestankom, takrat pa je začela utripati lučka na dvigalu. Pripeljal se je profesor in vsi so ga pozdravili.

Komaj je dobro zaprl vrata »sejne« sobe, že je poglavar obupano odkimal.

»Saj ni nobenega miru v tej bajti! Gremo dol!«

Protestni shod

Stanovalci so se počasi zbirali v »sejni« sobi. Tu so bili hišnica, dr. Grmova, šofer z nočnih voženj in drugi. Prišla je tudi Matičeva mama. Profesor jo je sprejel že pred vrati, in zaradi njene vljudnosti ni vedel, kaj bi.

»Saj saj, tovarišica Škerjanec, tako je! Jaz ne rečem nič. Ampak tukaj so konkretne pritožbe . . .«

Ob nenavadnem pozdravu je mama samo pokimala. Potem je vstopila in profesor je zaprl vrata.

Iz kleti so se pritihotapili bojevniki. Kar dobro so se opremili v tako kratkem času. Nosili so transparente z napisi: Jakob je naš, Ne damo Jakoba, Dol s hišnim svetom in Jakob – naša pravica. Boris je nad vislice napisal »hišni svet«. Imeli so tudi glasbila. Matic je tolkel po afriškem bobnu, ki mu ga je med zadnjim obiskom prinesel očka, Bik je trobil na saksofon, dva ficka pa sta škripala po violini in piskala na klarinet. Nenavadno povorko je vodil Blisk. Razvrstili so se pred vrati in ob piskanju in bobnanju začeli skandirati:

»Ne damo Jakoba! Jakob je naš!«

Ni čudno, da je ubogi kuža skoraj ponorel od hrupa. Pognal se je proti izhodu in Matic ga je komaj ukrotil.

»Butelj, saj gre zate!« mu je dopovedoval.

Vrata »sejne sobe« so se sunkovito odprla. Profesor je mežikal izpod naočnikov in predno je spregovoril, so se ob

njem zbrali vsi odrasli. Začudeno so gledali v nenavaden cirkus.

»Mir! Kaj pa je to?« je vzkliknil profesor. »Le kaj vam ne pride na misel!«

Blisk je z zamahom roke utišal glasne bojevnike in s tem pokazal, da so dobro organizirani. Tišino je izkoristil za vprašanje:

»Zakaj pa tudi mi nismo hišni svet?«

»Kaj? Kdo je to rekel?« se je odločno ozrl profesor.

Sploh jih ni lovil na neumnosti, češ da še niso dovolj stari za take reči, ampak je jasno pokazal, da se ne misli pogajati. Fantje so začeli povešati transparente in tudi Blisk je utihnil. Namesto njega se je ojunačil Bik.

»Mi ne damo Ja-jakoba!«

»A vam je kdo kaj rekel?«

Naprej je šlo vse samo. Fantje niso imeli več orožja. Poglavar je povesil pogled in se začel zadenjski umikati.

Profesor je obvladal položaj.

»No, zdaj pa domov! Tudi če ni šole, morate biti do osmih doma!«

Blisk se je obrnil in stekel. Takšnega poraza ni pričakoval. In to samo zaradi vprašanja »A vam je kdo kaj rekel?« Tudi Matic in Jakob sta se vkrcala v dvigalo.

Mama je spadala k odraslim

Matic se še ni dobro vlegel v posteljo, ko so se vrata odprla. Mama se je vračala s sestanka. »Kar bo pa bo,« je pomislil. Poškilil je izpod rjuhe in iz maminega pogleda ugotovil, da se bliža nevihta. Če bosta z Jakobom prestala današnji dan, potem bo še vse dobro.

»Matic, kaj ti ne pride na pamet! Otroke našuntaš... Dosti si upaš, saj veš, da so vsi proti.«

»Nobenega nisem naščuval,« se je branil Matic.

Mama se je spustila na posteljo. Bila je utrujena od skrbi.

»Take sramote pa še ne. Kaj vse sem morala poslušati! Pri Prepeluhu ne morejo spati, profesorjev avto rjavi...«

»Saj ne lula več tam,« se je našobil Matic.

»Lula ali ne lula! Ti veš, kako resen je tovariš profesor... In kaj je bilo s smetnjaki?«

O njih še nista govorila. Matic bi jih najraje zamolčal, samo kaj, ko je hišnica komaj čakala, da je lahko mami natvezila vse mogoče! Ker pa je vedel, da je napad najboljša obramba, ji je hitro očital:

»Za tisto si ti kriva! Ti si vrgla fračo v smeti. Jakob jo je samo poiskal. Saj sem rekel hišnici, da bom sam pospravil, pa ni pustila. Komaj je čakala, da je lahko kričala, baba histerična!«

»Kako pa govoriš?«

»Histerična je, ja!«

Mama se je razjezila.

»Matic!«

»Saj si zadnjič tudi ti rekla . . .«

Mama se je skušala obvladati. Vedela je, da jeza ne pelje nikamor. Globoko je vzdihnila.

»Matic, Matic, otrok sploh ne puste več na ploščad. Pravijo, da je Jakob smrtno nevarna zver . . .«

»Lažejo!«

»Skušaj razumeti, Matic! Vsi ne marajo psov.«

Matic se je zagledal v strop. Razmišljal je o ljudeh, hudobnih ljudeh, in kdo pravi, da bi jih potem moral imeti rad on.

»Kaj me brigajo?«

»Dovolj velik si, da bi lahko razumel. Jakob mora od hiše! Take vrste pes ni za v blok.«

Matica je zapeklo v grlu. Če bo šel Jakob, bo šel tudi on! To je mami povedal in še dodal, da je takšna kot vsi »ta stari«.

»Jaz ne morem več,« je obupano priznala mama. »Zamisli si, če bi imeli vsi v bloku pse! Bil bi zverinjak, pravi zverinjak.«

In Matic se je zagledal v krog svetilke na stropu.

Dva psa na vrvici sta se sredi ploščadi besno grizla. Deček in deklica sta jokala. Rada bi rešila »pretepača«, toda psa se nista menila za njun jok. Začeli so se oglašati psi z balkonov. Stopetdeset balkonov in na njih stopetdeset lajajočih psov . . .

Super ideja

Fantje so razočarano posedali pred stolpnicami. Preklinjali so profesorja, ki je z enim samim vprašanjem miniral njihov trud. »Kdo je pa kaj rekel,« ko pa so vsi dobro vedeli, da je usoda Jakoba zapečaten. O, saj bi našli odgovor, samo malo več časa bi jim morali dati.

»Matic se mi smili,« je priznala Rdečelaska.

Blisk jo je nemočno pogledal.

»Pa ti povej, kaj naj naredimo!«

Rdečelaska je skomizgnila z rameni. Tako »potolčeni« se niso niti zmenili za Neli, Nives in še nekaj drugih deklic, ki so se igrale »kozmetični« salon. Vlogo kozmetičarke je seveda prevzela Neli, ki je prinesla od doma celo vrsto raznobarnih stekleničk in posodic. Deklice s punčkami v naročju so čakale na vrsto in samo Nives in Breda sta bili neučakani.

»Oprostite, jaz sem bila prej,« je začivkala Breda.

Nives je uporabila komolce.

»Jaz sem bila pa naročena, če dovolite!«

In ker se je Neli večkrat igrala z Nives, ji je dala prav.

»Najprej je Nives! Otroka oddaj v varstvo!«

»Se pa ne grem!« je bila užaljena Breda.

Nives je izročila punčko mali Moniki, ki jo je pazljivo položila k trem drugim lutkam . . .

»Zelo ste se zanemarili, draga moja,« je z odraslim glasom spregovorila Neli.

Počakala je, da se je Nives skobacala na gumijasto blazino. Potem ji je spretno pokrila čelo z belo krpo.

»Poskusili bova z najnovejšim preparatom.«

Nenadoma je utihnila, saj je zagledala Mileno, kako se je bližala po ploščadi. V roki je nosila vrečko.

»O, Milena,« jo je hinavsko prijazno pozdravila Neli.

Njenega razgovora z Maticem še ni pozabila in ji ga tudi ni odpustila, čeprav je o njej grdo govoril samo deček...

»Kostke nesem za Jakoba! Veš, kako me ima rad.«

Neli je zabliskala z očmi:

»Mene tudi.«

Milena je dobro vedela, koliko je ura. Začela se je ozirati. Mislila je že, da je Matic pri fantih. Ko je malo natančneje pogledala, je videla, da je imel eden izmed pobov podobno mikico.

»Kje sta Matic in Jakob?«

Neli je pomignila proti hiši.

»Ali hodi s teboj?« je vprašala naravnost.

Milena je povabila pogled in odkimala. Bilo ji je neprijetno, saj so stranke prisluškovale njenemu pogovoru. Še dobro, da so bile mlajše in niso vedele, za kaj gre.

Milena je ostala dostojanstveno mirna. Še celo prizvok obžalovanja nad Maticovo nezvestobo je bilo čutiti v njenem glasu.

»Zdaj pa ne hodi, vem! Zdaj ima Jakoba!«

»Jakob bo moral stran,« se je privošljivo zasmejala Neli. »Mama ga bo prodala.«

»Ga bom pa jaz kupila!«

Kozmetičarka je ostala brez besed. Toda samo za nekaj trenutkov.

»Kupila?«

»Ja! Misliš, da nimam nič v pikapolonici?«

»Ampak pojma nimaš, koliko tak pes stane. Milijone in milijone.«

Milena ni verjela.

»Saj mi je Matic rekel...«

Tako sta se razgovorili, da nista opazili Roka, ki se jima je približal.

»Kaj pa imata?« je hotel vedeti deček.

Neli se je zafrkljivo zarežala.

»Ona bo kupila Jakoba! Ampak vem zakaj! Zaradi Matica!«

Rok se je počohal po glavi. To ni bila slaba misel.

»Vsi skupaj kupimo Jakoba, če bo naprodaj!«

Zdaj je pristala tudi Neli:

»Vidiš, vsi skupaj! In ne samo ti!«

Rok ni poslušal njunih čenč. Zavpil je fantom:

»Blisk! Blisk, ideja!«

Nabiralna akcija

Nives

Iz avtomobila sta izstopila mlajša ženska in moški. Medtem ko je moški zaklepal avto, je ženska objela malo Nives.

»Mami, mami, daj mi pet dinarjev za sladoled!«

Ženska je pobrskala po torbici. Izročila ji je kovanec in se pripognila, da jo je Nives lahko poljubila na lice.

S kovancem je stekla na ploščad.

Neli

Neli je pozabila na igro z deklicami. In tudi na ljubo-sumnost. Ali pa se je zaradi nje še bolj zagrizla v delo. S trakom v laseh in predpasnikom je klečala pred omarico za čevlje. Skrbno očiščene jih je zlagala na polico.

»Mama, jaz sem končala. Pridi pogledat!« je zaklicala. Samo kaj, ko mama ni imela časa.

Deklica je pristopila h garderobni omari. Pravi nered je vladal v njej in Nelici so se zasvetile oči.

»Mami, če mi daš deset dinarjev, ti pospravim tudi garderobno omaro.«

»Kaj je s teboj?« se je začudila mama iz kuhinje. »Tako pridna že dolgo nisi bila.«

Neli se je zasmejala v pest . . .

Rok in bojevniki

Rok je pritisnil na zvonce kar z dlanjo. Z interfona so se razlegli glasovi, on pa je zavpil:

»Star papir pobiramo! Ne delajte si skrbi! Pridemo tudi na dom, javite se!«

Pozivi niso bili zaman, saj so imeli fantje polne roke dela. Boris je krožil s trikolesom po ploščadi in pobiral svežnje časopisov, drugi pa so lovili papirje in lepenko, ki so frčali z balkonov. Zlagali so jih ob plezala in kup je vidno rasel.

»Kako prosim, Janež?« je prisluhnil Rok v interfon.

Obrnil se je k Marku, ki je stal najbliže.

»Janež, četrto nadstropje!«

Potem je pritisnil z dlanjo na sosednjo skupino zvoncev.

Poglavar in njegov pomočnik

Blisk in Bik sta se nagibala čez betonsko ograjo. Opazovala sta mehanika, kako se je ukvarjal z »drobovjem« katrce. Železni ostružki, zverženi blatniki, neuporabna avtomobilska kolesa in gume, in še cela vrsta navlake, ju je navdajala z upanjem, da njuna ponudba ne bo naletela na gluha ušesa.

»Mojster!« se je ojunačil Blisk.

Možakar je bil preveč zaposlen z delom in poglavar je moral ponoviti:

»Mojster, dvorišče vam očistiva, če lahko železo odpelejševa na odpad.«

»Čigava pa sta?« ju je začudeno pogledal mojster.

Poglavar je pokazal s prstom na betonske zgradbe za njunim hrbtom.

»Iz tistih blokov.«

»Ja-jakoba bomo kupili,« je zajeceljal Bik in tako pro-

seče pogledal, da bi se ga še kamen usmilil. Samo kaj ko mojster ni razumel in je moral Blisk natančneje razložiti . . .

»Psa bomo kupili! Psu je tako ime.«

Mojster je bil takoj za akcijo in fantoma so se zasvetile oči.

»Ampak vse ni za prodat.«

»Nič zato! Bomo peljali pa na smetišče,« je bil Blisk odločen.

»Zapeljal bom že sam. Za tri dni imata dela.«

»Kje pa!« se je pohvalil Bik. »S-saj še pridejo. Še-še preveč nas bo.«

Zdaj mojster ni več vedel, ali je prav ravnal, ker je sprejel ponudbo. Več kuharjev, slabša je jed. Vendar ni maral požreti besede.

»No, bomo videli,« je nezaupljivo pokimal.

Hinavec po sili

Tudi če zunaj ne bi deževalo, bi Matic pričakal mamo doma. Kazalca sta se bližala številčkama, ob katerih se je navadno vrnila utrujena od dela. Danes pa je bil še prav poseben dan. Ne samo njega, ampak tudi fante je žrlo, kaj bo z oglasom. Če se je premislila in kako drugače poiskala kupca, potem so se zaman mučili in zbirali denar...

Zaslišal je ropot dvigala. Že res, da bi bil lahko sosed. Vseeno je stekel k vratom. Ključ v ključavnici je zarožljajal.

»Matic!« je zaklicala mama zaskrbljeno, še preden je vstopila.

Deček je mislil, da ima polne roke, potem pa se je izkazalo, da je razburjena, saj drugače ne bi rekla že med vrati:

»Oh, Matic, samo da si doma!«

»Si oddala oglas?« jo je vprašal Matic kar naravnost. Še dober dan ji ni voščil, kaj šele poljubil.

Mama se je skušala izmotati.

»Ti še vedno misliš, da ne maram Jakoba! Kje si, moj črnih?«

Pobožala ga je, Matic pa ni odnehal.

»Si ga dala ali ne?«

Njeno izmotavanje ga je spravljal v slabo voljo. Mama, ki je vedno sovražila dvoumje in odlašanje, je zdaj sama

zavlačevala. Namesto »sem dala« ali »nisem dala,« je začela:

»Matic, misliš, da meni ni hudo! Ampak vsi v hiši so proti. Ali midva ali pes . . .«

To še ni tako strašno!

»Greva pa midva,« se je navdušil deček.

»Kam?«

Mama kar ni verjela svojim ušesom. Začuda ga ni napadla, da je lahko še srečen, ker imajo tako lepo stanovanje . . .

»Kamor bi šli, povsod bi bilo enako. Za Jakoba je vrt, velik vrt.«

Ozrla se je po kuhinji. Miza je samevala prazna.

»Sta kaj jedla?«

Matic je molčal. Mislil je na Jakoba in mama je kar sama odgovorila na zastavljeno vprašanje.

»Nič nista! Seveda nič . . .«

Segla je v torbo in začela iz nje vleči razne zavitke in vrečke. Čokolado je namenila Jakobu, vendar z gostobesednostjo in darežljivostjo ni mogla preslepiti Matica.

»Bo jutri v časopisu?«

Hotel je biti odločnejši, pa je opazil, kako so se mami zasvetile oči.

»Ne jokaj, mami! Prodala ga bova kakšnemu dečku . . . Takemu, kot sem jaz. Jakob ima rad otroke.«

Izkoristil je mamino slabost in je začel napeljevati vodo na svoj mlin. Vedel je, da to ni lepo, vendar so bili odrasli sami krivi! Jakob jim ni ničesar storil, samo tiste smetnjake je prevrnil in že so odločili: »Vidite, rekli smo vam, da za živali v blokih ni prostora.« In tudi mama je spadala k odraslim!

»Grem lahko zdaj dol? Jakob mora lulat!«

Mama ga je pospremila do vrat. Tudi posmrkala je,
čeprav je bilo najhuje za njima.

»Saj bosta hitro nazaj, kaj? In obleci se, dežuje!«

Matic je snel z obešalnika pisano vetrovko.

Trenutki negotovosti

Spodaj je Matic privezal Jakoba na vrvico. Prava reč, če je bil črnuh užaljen, ker mu fant ni zaupal. Samo zdaj je imel Matic druge skrbi. Pritisnil je na zvonec in počakal, da se je oglasil Rok.

»Dol pridi in hitro, da moja mama kaj ne zavoha!«

Potem je sedel na stopnico in pritisnil Jakoba k sebi.

»Vidiš, kam sva prišla! Samo zato, ker ne ubogaš!«

Potrepljal ga je po glavi, ni pa ga izpustil z vrvice.

»Kar počakaj! Skupaj bova šla!«

Rok je pridrvel po stopnicah kot Hitri Gonzales.

»Vse gre, kakor je treba,« je poročal. »Zjutraj bomo vstali ob petih. Ob pol šestih bomo že začeli z delom. Blisk pravi, da ga je še pa še, denarja bo pa tudi!«

Matic je ostal zaskrbljen.

»To že,« je prikimal. »Mene bolj zanima, kdo bo kupil Jakoba.«

»Mislil sem, da bi Niko. Tvoja mama ga ne pozna. Na ploščad ga ni skoraj nikoli, samo za košarko se zanima. Včeraj sem ga nagovarjal. Samo potem sem videl, da je bolje, če pozabimo nanj. Jaz mu govorim o Jakobu, on pa o košarki...«

Potem je utihnil. Nekaj časa sta molčala. Jakob je hotel na ploščad, Matica je skoraj povlekel za seboj.

»Pa je mama sploh dala oglas?« je vprašal Rok.

Matic je skomizgnil z rameni.

»Nič določenega ni rekla. Kar izmotava se.«

»Mogoče se samo zato, ker ga je dala,« je zdravo zaključil Rok.

Oglas

»Je že notri!« je pridirkal Rok po ploščadi.

V roki je dvigal jutranjik in fantje so ga v trenutku obkolili. Strašne negotovosti je bilo tako konec.

»Pokaži!« je vpila Neli.

Prav vsak je hotel videti, drenjali so se in prerivali in samo Matic je ostal ob strani.

»Preberi!« je zaprosil prijatelja.

Rok je z omavčeno roko odrinil bojevnike, da je sploh kaj videl.

»Ljubitelju živali zaradi stanovanjskih razmer odstopim mladega in že nekoliko dresiranega novofundlandca . . .«

Matic je ostrmel. Bolj kot oglas ga je presenetilo, da mama sploh ne bo prodala Jakoba, ampak ga bo oddala, in to družini z otroki. Pogoj: velik vrt.

»Šenkala ga bo,« je bil tudi Blisk razočaran.

Za koga so potem garali; in kar je še huje – interesentov bo kot listja in trave!

»Tega mi ni povedala,« je pokimal Matic.

Roku pa se je odtrgalo:

»Jebela, tole poslušajte! Vprašati pri Škerjanec, Betonsko naselje 36/7 od desete do dvanajste . . .«

Bojevniki so se spogledali. Najmanjši se niso niti zavedali, kako usodne so bile te besede, zato pa sta Rok in Blisk napela možgane.

Two boys in a hallway, one looking at the other who is looking at a dark object on the floor.

»Je tvoja mama doma?« je planil poglavar v Matica.

»Zdajle ne. Do desetih bo pa že.«

Blisk je začel ukrepati. Neli je poslal po Rdečelasko. Ona bo zamenjala nezanesljivega Nika. Matica je sicer zaskrbelo, da jo utegne mama prepoznati.

»Kje pa! Mi-misliš, da vse po-pozna.«

Morda je imel Bik prav. Vseeno deklici ni zaupal. Vmešal se je še poglavar.

»Rdečelaska bo obrnila tvojo mamó. To ni punca, ampak cel fant!«

Za nadaljnje prepričevanje ni imel časa. Poklical je ficka.

»Do ceste bosta šla. Tam, kjer avtobus ustavlja, sta razumela?«

Ficka sta se spogledala in pokimala.

»Ko bosta zagledala Matičevo mamó, bosta pritekla povedat!«

V njunih očeh je moral vzbujati Blisk strah in spoštovanje, drugače se ne bi tako jadrno obrnila in stekla proti začetku ploščadi. Spodaj po cesti so brzeli in smradili avtomobili...

Blisk se še ni oddahnil, ko se je že vrnila Neli. Od daleč je vpila:

»Ni je doma! Z mamó je šla v market.«

Vsi so vedeli, da je mislila Rdečelasko.

»Kdo je rekel?« se je začudil Rok. Kratkómalo mu ni šlo v račun, da stvari ne gredo po načrtu.

»Njen bratec je povedal!«

»On drek ve!«

Blisk je vprašal, kdaj se deklica vrne.

»Tega pa nisem vprašala,« je priznala Neli.

»Koza!« je butnilo iz Roka.

»Saj ni nihče rekel!« se je uprla Neli.

Poglavar jo je nagnal nazaj. Namrdnila se je, da jo je moral nagnati.

»Rdečelaska je luftar,« je zašepetal Matic bolj zase, a dovolj glasno, da so ga slišali tudi drugi.

»Saj bo prišla,« je zatrdil Blisk.

»Prišla, ja! Ko bo že prepozno!«

Blisku je bilo dovolj fantovega vzdihovanja. To mu je dal tudi jasno vedeti, potem pa je bojevnikom razdelil naloge. Najprej Biku.

»Ti boš pri dvigalu. Pazi, da ne bo kaj narobe! Takole bom zažvižgal!«

Poglavar je bil pravi mojster v žvižganju. Vsem je šlo skozi ušesa.

»Kaj pa, če bo ravno takrat hotel kdo gor?« je zaskrbelo Bika.

»Bomo že mi zunaj pazili.«

»Kaj pa, če bo hotel dol?«

»Dol?« je vprašal Blisk in še enkrat ponovil.

Na to možnost ni niti pomislil. Malo se je zmedel, zato pa se je znašel Rok:

»Če bo hotel dol, samo malo odpreš vrata in že lift ne dela. Je tako?«

Fantje so pokimali.

»Straža gre!« je zaklical Boris, Matic pa je vzkliknil:

»Mama!«

Napetost je dosegla višek. Vseeno je skušal obdržati poglavar vajeti v svojih rokah.

»Samo brez panike. Mama ne sme videti nikogar tukaj. Tudi tebe ne, Matic! Če ne bo vse narobe.«

Matic je poklical Jakoba. Ucvrla sta jo proti vhodu. Še med tekom je slišal poglavarja, kako je delil navodila.

»Vsak na svoje mesto! Preostali pa se skrijte! Da vas ne vidim, če ne, vas bom skalpiral!«

»Govoril sem, howk!« se je namesto njega oglasil Boris. Ker ni vedel, kako bo poglavar sprejel šalo, je raje stekel za drugimi, kar so ga noge nesle . . .

Ko je mama stopila na ploščad, je bilo naselje kot izumrlo. Nikjer nikogar. Svojim očem skoraj ni verjela . . .

Slepe miši

Matic ni čakal na dvigalo. Skoraj konec ga je bilo od dirkanja po vseh tistih stopnicah. Natočil je vodo v Jakobovo posodo. Ni je še odnesel na balkon, ko je mama že odklenila vrata. Obrisal si je prepoteno čelo in skušal svojo zadihanost kar najbolj skriti.

»O, mami, a ni danes vroče?«

Mama je samo pokimala. Gledala je za njim, tako da se je že zbal, če ni opazila njegove upehanosti. Revež ni mogel vedeti, da se je čudila povsem nečemu drugemu. Kratkoterminalo ji ni šlo v glavo, kako je Matic vse to tako junaško prenašal. Na mizi je namreč ležal razgrnjen jutranjik . . .

Ko je Matic odložil posodo v kot balkona, se je za trenutek stegnil čez ograjo. Črna ploščad je še naprej samevala v soncu.

Jakob je pil vodo z velikimi požirki. Mlaskanje je kar odmevalo . . .

»Kdo ti je povedal za oglas?« je vprašala mama.

»Kaj praviš?« se je deček naredil gluhega.

Mama je ponovila vprašanje.

»A oglas? Rok mi je povedal.«

»In kaj je rekel?«

»A Rok?«

»Rok, ja! Kdo pa?«

»A kaj je rekel? Nič.«

Mama se je prikazala na balkonu in ni vedela, ali bi fantu verjela ali ne.

»Kaj pa naj reče?« se je čudil Matic.

»Pa ti?«

»A jaz?«

S svojim zavlačevanjem je spravljal mamo v slabo voljo.

»Kaj pa je zdaj to, Matic? Ne slišiš, kaj sprašujem?«

Matic je pokimal, mama pa ga je površno stisnila k sebi.

»Misliš, da meni ni hudo? Prav rada ga imam. Zdaj pa tole. Bolje bi bilo, če ga nikoli ne bi imeli . . .«

Matic se je sklonil k Jakobu. Ni bil žalosten, samo tako praznega se je počutil. Kaj je mislila mama, ko je rekla »Zdaj pa tole«? Se je tudi njej zazdelo, da med njima ni bilo več tako, kot pred Jakobovim prihodom? Prav res ni vedel. Nekaj se je zgodilo . . . Samo kaj? Tisti trenutek bi bil raje kjerkoli drugje, samo ne pred mamo, s tistim vprašujočim pogledom . . .

Pazi na red in čistočo

Starejša ženska s palčko se je pogovarjala z Bliskom. Bolj slabo je že slišala in poglavar je moral kakšno besedo večkrat ponoviti.

»Koga je ugriznil?«

»Saj ni samo enega. Že več jih je,« je zagotavljal poglavar.

Rok, ki je stal nekaj korakov vstran, je komaj zadrževal smeh. Niso ga zabavale samo Bliskove laži, ampak tudi način, kako je prepričeval starko. Prav res bi šel lahko za igralca.

»Ne verjamete?« je še naprej silil Blisk.

Poklical je Roka za pričo.

»Kar povej, kako te je Jakob uklal.«

Rok je znal svojo vlogo na pamet. Približal se je s tisto svojo omavčeno roko in obtožujočim glasom.

»To ni pes, ampak zverina!«

Žensko je zaskrbelo.

»Pa piše, da je dresiran!«

»Ja, dresiran! Hudoben, ne pa dresiran! Mene je napadel za prazen nič. Kost mi je strl, pa ne samo meni.«

Tudi Blisk je pokazal svojo že skoraj ozdravljeno roko.

»Kar pogledjte, gospa!«

Ženska si je ogledala sledove ugriza in odkimala z glavo.

»Joj, joj . . . In takšnega psa ponujajo. Da jih le sram ni! Take jim bom napela!«

Ogorčeno je pomahala s palico proti balkonom in odhitelela v vežo. Rok je nemočno pogledal Bliska.

»Seveda, zato pa ga dajejo zastonj! Se mi je kar zdelo, da nekaj ni v redu,« je godrnjala, medtem ko je z bolnimi nogami »plezala« po stopnicah.

Blisk je zažvižgal na prste.

Ženska se je napotila naravnost k dvigalu. Hotela je že pritisniti na gumb, ko jo je ustavil napis DVIGALO V OK-VARI.

Bik je sedel na stopnicah in listal strip. Tako neveden obraz je delal, kot da ne zna šteti do tri. Ženska ga še opazila ni, dokler se ni napotila k stopnicam. Očitno pa se je spomnila, da ne ve točno, v katerem nadstropju stanuje družina Škerjanec.

»V sed-sed-sedmem,« je odgovoril Bik prestrašeno.

Ženska se je ozrla po strmih stopnicah in od jeze pihnila skozi nos.

»To je preveč za moje noge . . . Da jih le sram ni! Kakšni ljudje se najdejo! Prijaviti bi jih bilo treba, prijaviti!«

Odšla je in fantje so se oddahnili.

»Bolj na tanko smo piskali,« je priznal Rok.

In že so se na stopnišču oglasili koraki.

»Nekdo gre iz hiše!« je vzkliknil poglavar.

Kljub zajetni postavi je Bik spretno planil k dvigalu in obrnil napis. Na drugi strani kartona je pisalo:

PAZI NA RED IN ČISTOČO!

512

Babji čvek

Res je šlo bolj »na tanko«. Zato je bil Črni blisk nezadovoljen s samim seboj. Iskal je novo rešitev.

»Že vem, kaj bomo! Takoj se vrnem!«

Kot prerojen se je pognal po stopnicah in izginil za vogalom. Tako je Rok ostal sam. Ob izhodu je sedela Neli, ob njej pa se je kratkočasila Nives s svojo punčko.

»O, zdravo!« ji je voščil Rok in kar takoj vprašal:

»Je prišla?«

»Kdo?«

»Kdo, kdo! Rdečelaska vendar? Vsaj to bi lahko vedela, kdaj se vrne.«

Neli je skomizgnila z rameni. Vse je kazalo, da je akcija prav nič ne zanima. In toliko truda so vložili!

»A nisi bila tam?«

Zdaj je deklica prikimala in Rok pri najboljši volji ni več vedel, pri čem je.

»In ne veš, kdaj pride?«

»Za kosilo . . . ampak mene Blisk ne bo zezal!«

V tem grmu je torej tičal zajec. Punca se je še zmerom jezila na poglavarja. Ni mu mogla oprostiti, da jo je dvakrat nagnal k Rdečelaski, ker ji je pozabil naročiti, kaj vse naj vpraša.

Med »prepirom« se je zbrala gruča otrok. Tudi Boris je

bil med njimi. Pestoval je žogo. Rok mu jo je izpulil iz objema in jo brcnil na sredo ploščadi.

»Kaj pa zijate! Igrat se pojdite!« je zavpil in potem tiše dodal: »Trapa trapasta!«

Neli ga ni slišala. Ali pa ni hotela slišati. Slabe volje pri dekletu vseeno še ni bilo konec, saj se je po ploščadi bližala Milena.

»Rok, kje je Matic?« je hotela vedeti deklica. V isti sapi je vprašala, če so že slišali za oglas.

»Kdaj že! Mi smo vstali ob petih. Misliš, da ne znamo brati,« je bila Neli neprijazna.

Deklica jo je začudeno pogledala, Rok pa je skušal rešiti neprijeten položaj. Milena je bila čisto na mestu punca.

»Saj ni mislila tako...«

Vse je podrla Nives. Ravno o nepravem času se je oglasila.

»Zdaj hodi Matic s tabo, kaj?«

Neli je vzkipela:

»Kaj te briga, smrklja!«

»Jaz nisem nobena smrklja, da veš!« je planila Nives v jok.

Rok si je zamašil ušesa. Obupano se je oziral naokrog in čakal, da se bodo kokoši nakokodakale.

Drugo torpediranje

Kdo ve, koliko časa bi Rok še obupaval v glasni ženski družbi, ko ga ne bi rešil poglavar. Pritekel je, kot da bi mu gorelo za petami.

»Hudiča, a ne vidite, da nekdo gre?«

Punce so utihnile, Blisk pa je pristopil k zidu in poklical Roka. Čeprav je imel roko v mavcu, mu je lahko podal ravbarske. Da bi bil še višji, je stopil dečku na ramena. Šele zdaj je Rok opazil, da je imel pod pazduho karton z drugačno hišno številko.

Lepilo se še ni posušilo, ko so že zagledali mladega možakarja v ponošeni obleki. Neodločno se je oziral po številkah nad vhodi. Ni se najbolje znašel med vsemi temi bloki.

»Fantek, kje pa je blok številka šestintrideset?«

Blisk se je spačil. Pojma ni imel. S pogledom je oplazil Roka, in potem se je pačil tudi on. Mladi mož ju je gledal in se čudil.

»Tistile vhod je petintrideset. Tale bi moral biti šestintrideset, je pa šestnajst.«

»Tukaj je vse zmešano,« je priznal Blisk in se za spoznanje manj pačil.

Mladi mož je hotel kar v vežo. Njega pokvarjeno dvigalo ne bi ustavilo, pa če bi Škerjančevi stanovali na

podstrešju. Tako se Blisk sploh ni več pačil in tudi Rok se je ustrašil.

»Veš kje je blok številka šestintrideset?« se je spomnil Blisk.

»Šestintrideset?«

V mladem možu je zagorelo upanje.

»Ja, družino Škerjanec iščem . . .«

Že spet je hotel v vežo, pa je Rok skoraj zavpil.

»Škerjanec? A niso oni pri Toniju?«

»Katerem Toniju?« se je ustavil mladi mož.

Pogledoval je zdaj Bliska, zdaj Roka.

»Saj res,« se je spomnil še Blisk. »To je tam, kjer imajo tistega velikega črnega psa.«

Mladi mož je zažvižgal.

»To, to iščem! Kje je to?«

Blisk je pokazal s prstom.

»To je tamle čez! Vidite tisto zeleno stolpnico. Greste do trikotne strehe, tiste bele, in potem zavijete na desno. Hiša je čisto na koncu.«

»Do tiste bele strehe in potem na desno. Hiša je čisto na koncu,« je hitel ponavljati mladi mož.

Potem se je zahvalil.

»Prav lepa hvala, fantek!«

Ni še dobro odnesel pet, ko je Bliska kar zvalo od smeha.

»Ti bom že dal fantek! Mater, sem ga torpediral! Tega danes ne bo več nazaj.«

Tudi Rok se je začel smejati. S srca se jima je odvalil težek kamen.

Rdečelaska nastopi

Mama je izpirala makarone pod pipo. Voda je curljala skozi sito in se v potočku izlivala v odtok. Matic je pridno drgnil s sesalcem preprogo. Nenavadno potrpežljivo je premikal cev gor in dol, gor in dol . . . Pričakoval je Rdečelasko in zdelo se mu je, da se sekunde še nikoli niso tako vlekale. Mama je že stresla makarone v keramično skledo. Vsak čas bo kosilo, punce pa še od nikoder. Lepo je rekel Blisku, da Rdečelaski ne more zaupati. Še slabša je bila od Nika. Prepričan, da se je punca premislila ali bolje: ustrašila in pobegnila, je že pripravljajal lekcijo Blisku. Take mu bo napel . . . Takrat pa je pozvonilo.

Ugasnil je sesalec in se pognal k vratom.

Na pragu je zagledal Rdečelasko. V trenutku ji je vse odpustil. Pomežiknil ji je in se ji zarotniško nasmehnil.

»Kaj bi rada?« jo je vprašal, kot da se mu še sanja ne, za kaj gre.

»Ste dali vi oglas za psa?«

Deklica je vprašala glasno in razločno. Mama v kuhinji jo je morala slišati!

Matic je prišepnil:

»Velik vrt, dosti otrok!«

Rdečelaska je pokimala.

Povabil jo je za seboj in ji glasno razložil:

»Pogovoriti se boš morala z mojo mamom. Kar naprej stopi!«

Mama si je obrisala roke v predpasnik.

»Prišla je zaradi oglasa,« je predstavil Matic deklico.

Mama je pokimala.

»Sem že vse slišala . . .«

Rdečelaska je obstala pred Jakobom. Z očmi ga je požirala, tako ji je bil všeč.

»Joj, kako je lep,« je rekla.

Sklonila se je in ga pobožala. Takoj se je videlo, da bosta dobra prijatelja.

»Dresiran je tudi?« je pogledala Matičevo mamom.

Namesto nje se je oglasil Matic.

»Jakob mu je ime.«

Bal se je, kako se bo izteklo. Mama je bila tako nezaupljiva . . . Sploh ni odgovorila na vprašanje, ampak je hotela vedeti, zakaj ni prišla z njo mama. Ali pa vsaj oče!

»Očka je na Intertrade in je na službenem potovanju. Mamica pa je dežurna. Rekla je, naj grem kar sama, ker bo jutri že lahko prepozno. Denar imam tudi. Pa velik vrt in še tri brate!«

Matic bi jo najraje objel. Bila je zares odlična. Pa tudi prepričljiva. Samo tista mamina nezaupljivost . . .

»Kako praviš, da ti je ime?«

»Nataša.«

Mama je pokimala.

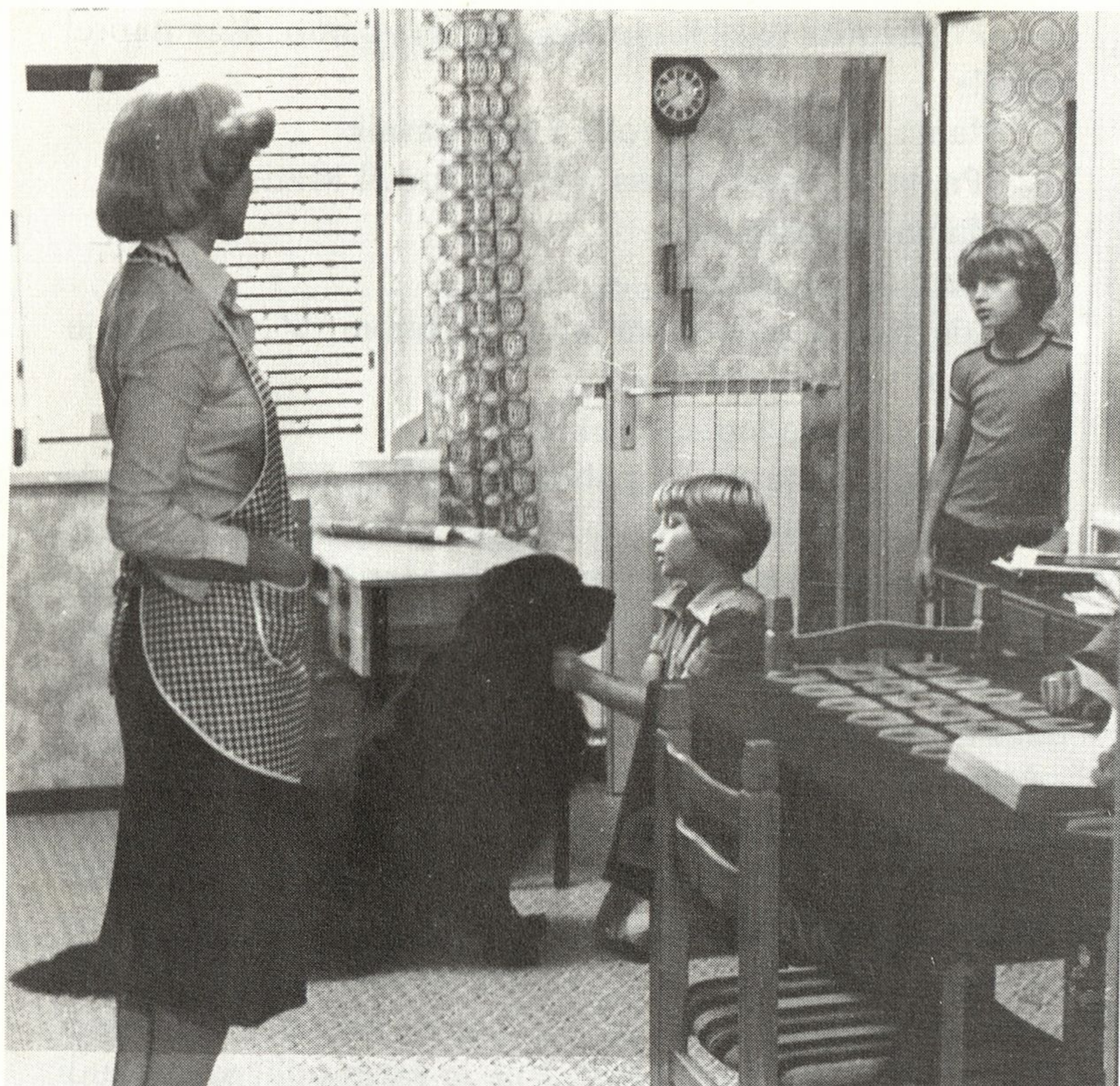
»Raje bi se pogovorila s tvojimi.«

»Velik vrt imate,« je vpadel Matic v besedo. »To je glavno, ali ne, mami?«

In mama je že spet prikimala. Matic je poklical Jakoba.

»Daj taco!«

Kuža je ubogal. Deklica ga je pobožala in Matic se je kar raznežil.

»Vidiš, mami, kako se ji pusti!«

»Jakob ima vse otroke rad.«

Tako je moral Matic zaigrati na vse ali nič. Mama si je očitno zapičila v glavo, da mora govoriti z dekletovimi starši in pika. Dobro pa je vedel, da to ne bi bilo mogoče.

»Ne bom čakal do jutri! Če že mora od hiše, naj gre danes!«

Zdelo se mu je, da bo zajokal. Začutil je mamine prste pod brado.

»Zakaj ti je toliko do tega, da damo Jakoba prav njej?«

»Zato!« je rekel deček in ni vedel naprej.

»Zakaj zato?« je bila mama neizprosna.

Matic je pomislil na dogovor s fanti. Tudi Rdečelaskinih besed se je spomnil.

»Ker že mora od hiše, ga dajmo takim, kjer imajo otroke. Ob njej bo Jakob pozabil name. Hočem reči, igrala se bo z njim tako kot jaz in Jakobu ne bo dolgčas.«

»In če ga ji res damo, mi obljubiš, da ne boš jokal?«

Matic je začutil, da se je bližala zmaga. Mami se je pognal okrog vratu in jo poljubil na lice.

»Hvala, mami!«

Tisti »hvala« mu je prišel iz srca. Srečen je bil. Srečen zato, ker je načrt uspel. Samo misel, da je preslepil mamo, mu je malce kalila veselje, vendar ne toliko, da se ne bi nasmehnil. Pokleknil je k Jakobu in ga še zadnjikrat objel. Slišal je mamo, kako je naročila Rdečelaski, naj denar kar obdrži.

»Adijo, Jakob,« je zašepetal deček.

Čutil je njegovo toploto, njegovo težo in dah. Spojila sta se v eno samo bitje. Dolge dlake so ga ščegetale po obrazu. Le čemu bi jokal, saj se nista poslavljala za zmerom. Še ga bo objemal in mu nosil kosti.

»Mamici in očku naroči, naj se oglasita, ko bosta imela malo več časa,« je rekla mama.

Matic je vrnil Jakobu poljubček. Poliznil ga je po mrzlem in mokrem smrčku. Vedel je, da mama tega ni marala, ampak danes se ni jezila. Samo od časa do časa ga je pogledala od strani, če je držal obljubo. In oči je imel suhe kot poper . . .

Jakob je naš

Novica o Jakobovem novem lastniku se je razširila med bojevniki kot blisk. Raznesli so jo poglavar, Bik in Rok, ki so prisluškovali pogovorom pred vrati v Matičevo stanovanje. Še preden je Rdečelaska stekla k dvigalu, so bili fantje že spodaj. Pridružila sta se jim tudi Matic in Jakob. Umanjali so se za vogal, kjer so se lahko po mili volji veselili, saj do tja ni seglo oko Matičeve mame.

Več parov rok je objemalo Jakoba. Ta pa je tekel in jih vlekel za seboj. Ko so se upehali, je h kužku pristopil Matic. Stegnil je roko in Jakob mu je dal taco.

Potem so se šli preskakovat. Tudi Jakob je skakal. Pravi cirkus!

Še celo mimoidoči so pozabili na svoje nujne opravke in so se radovedno ozirali. Mala Nives pa je bila premajhna, da bi preskakovala fante, zato je poklicala Jakoba in kuža je res stekel za njo. Bojevniki so se pobrali in se oprijeli. Kot kača so se vili za deklico in psom.

»Igrali se bomo že lahko tukaj, kje bo pa spal?« se je nenadoma zamislil Matic.

Blisk, Bik in Milena so se spogledali. Na ploščadi ne bo mogel, to je bilo enkrat ena.

»Doma ga moramo skriti,« je ustrelil Blisk.

Čisto enostavno!

»Samo kje?« je vprašala deklica.

»Če bi ga skri-skrili tja, kjer je že bil... Ti veš, Matic!«

Bik je mislil na skrivališče v podzemskih garažah, toda Matic je odločno odkimal.

Možgančki so jim pošteno delali.

Fant, toliko hiš, toliko sob, vež, kuhinj, shramb in balkonov, toda nikjer prostora za kužka! Pa kaj prostora! Majhnega prostorčka. Skoraj so že obupali, ko se je posvetilo Rdečelaski.

»Kaj ko bi ga dali na teraso?«

Fantje so se spogledali. Sprva niso vedeli, kaj bi s predlogom, ko pa se je zanj vnel poglavar, so bili navdušeni vsi po vrsti.

»Tako je! Hišo mu postavimo tja gor.«

»Že! Ampak kako?« se je vprašal Rok.

Poglavar je pomislil na ključ.

Bik je pripomnil, da ga ima samo hišnica.

»O.K. Tvoj oče bo rekel hišnici, ti pa...«

S kretnjo je pokazal, kako si ga bo »izposodil«.

»Za en dan. Potem bomo tako imeli svojega.«

Matic se je nasmehnil. Le čemu se ne bi veselil, ko pa so prebrodili še eno težavo. Zahvaliti se je moral Rdečelaski. Že drugič jih je rešila. To je občutil tudi Blisk in je pomenljivo pomežiknil deklici.

»Spet si jo pogruntala!«

Punci je pohvala dobro dela. In kako ji tudi ne bi! Blisk ni delil pohval vsak dan...

Jakobov novi dom

Z Jakobovo selitvijo so počakali do večera. Spraviti Jakoba na vrh petnajstega nadstropja niso bile mačje solze. Saj je znal po stopnicah, toda v tako veliki hiši bi gotovo naleteli na koga izmed odraslih. Če ne v dvigalu pa na stopnišču. Morali so ga skriti in Blisk je od nekod privlekel veliko kartonasto škatlo. Pralni stroj je pisalo na njej in zraven je bilo narisano še vse tisto s prečrtanim dežnikom in kozarcem.

»Jakob!« je vabil Matic.

»Jakob! Jakob!« se je kar topil poglavar.

In Jakob je bil radoveden kuža. Stekel je pogledat, kaj je v škatli, takrat pa hop pokrov in Jakob je bil ujet. Fantje so hitro povezali škatlo. Matic se je oziral, če ne preti kakšna nevarnost. Dva moška sta šla mimo, pa se na srečo nista zmenila zanje.

»Dajmo, dajmo!« jih je spodbujal.

»Orka, je tež-težak!« je zastokal Bik.

Poglavar ga je nadrl, naj raje dobro prime, saj ga je dovolj skupaj.

Kar zanašalo jih je od teže. Vseeno so hiteli. Pri tem so stiskali zobe, in kolena so se jim šibila. Za nameček je Jakob opletal z repom, da je pošteno ropotalo. In tudi cvilil je. Saj je bil potrpežljiv kuža, ampak kar je preveč, je preveč!

»A bo kar na-naprej op-opletal,« se je jezil Bik. Pri tem pa je naletel na poglavarjevo slabo voljo.

»Tiho, sem rekel!«

V odgovor je zavreščala mačka. Le od kod se je pritepla? Od strahu so skoraj izpustili škatlo.

»Všč, boš šla?!« jo je napodil Bik.

Mačka je dvignila rep in še enkrat zavreščala. Potem je izginila v temi.

»Mačke so sranje,« se je spomnil Bik mamine vraževernosti.

Poglavarju se je zdelo škoda časa za obujanje pregovorov.

»Naprej! Ne čvekaj!«

Tekli so vse do vhoda, kjer so jih že čakale Neli, Rdečelaska in Nives. Njihova naloga je bila pravočasno zasesti dvigalo in ga varno pripraviti za vožnjo »tihotapcev« z veliko kartonsko škatlo. Neli je za sekundo prepozno pritekla do vrat. Hotela jih je odpreti, a je začela utripati rdeča lučka. Nekdo je poklical dvigalo. Kaj zdaj? Fantje so bili že tukaj. Vsi prepoteni so zrinili škatlo v vežo.

»Nekdo gre!« je zastokala Neli.

Za umik ni bilo več časa, pa tudi moči so jim pohajale. Blisk je pljunil od jeze.

»Kar naj gre! Zdaj smo tu.«

Dvigalo se je ustavilo. Izstopila je doktorica v razkošni večerni obleki. Spremljal jo je mlajši moški. Najhitreje se je znašel Rok.

»Dober večer!« je vljudno pozdravil.

In potem so voščili dober večer vsi po vrsti.

»Dober večer, otroci,« je odvrnila doktor Grmova.

Takrat je Jakob zarenčal in čeprav uboga ženska ni vedela, od kod je prišel grozeči glas, je stekla proti vratom. Spremljevalec jo je komaj dohitel. Zrak je bil čist in vsi po

vrsti so se zdrenjali v dvigalo. Matic je pritisnil na stikalo, ob katerem se je svetila številka petnajst.

Na prostrani ravni strehi, z gozdom televizijskih anten in s pogledom na stotera stanovanja na obeh straneh nase-lja, so se počutili kot tatovi. Komaj dobro so odvezali škatlo, že se je Jakob pognal na prostost.

Maticu terasa ni več tako ugajala. Zbal se je za Jakoba.

»Saj lahko skoči čez zid!«

»Dali ga bomo na vrv,« se je oglasil Rok, potem pa stekel k vratom, ki so se začela zapirati.

»Če se zapro, še dol ne moremo.«

Kljuko so imela namreč samo na notranji strani in deček jih je podložil z deščico.

»Kako ga bomo vsak dan spravili dol?«

Rok je pogledal Matica in obupano skomizgnil z rameni. Da bi ga dvakrat na dan prenašali v škatli, ne bi bilo mogoče.

»Z Bliskom se bomo pogovorili. Zdaj pa pojdimo, da kdo ne pride gor!« je zaključil Rok.

Fantje so se poslovili od Jakoba. Ta je malomarno ležal pod šotorom iz cunj in ovohaval vrv, s katero je bil privezan k »novemu domu«.

Na koncu sta ostala z Maticem sama. Sama med televi-zijskimi antenami, sama v nenavadni tišini, ob glasovih iz vseh stanovanj, ki so se stapljali v nepopisno mešanico glasov, med katero je le od časa do časa prodrl šum mesta. Poljubil je Jakoba med uhlja, potem pa pustil, da ga je polizal po obrazu. Ritenški se je napotil k vratom. Z dla-nema si je zakril obraz. Prepričati je hotel sebe in Jakoba, da je dovolj pameten in ne bo cvilil in jokal . . .

»Saj se boš navadil,« je zašepetal.

Preveč rad ga je imel, da bi tisti trenutek, ko je sfrfotal golob z roba strehe, pomislil na strah . . .

Ovseni kosmiči namesto zrezkov

Matic je čepel na balkonu in prisluškoval v temo. Kaj vse bi dal, da bi bil še zdaj na strehi, a je moral Jakoba prepustiti Blisku. Fant je doma rekel, da bo šel ob sedmih v kino, in tako je lahko do devetih dežural... Tudi za večerjo bo poskrbel. Kanglico, obešeno na vrv, bo spuščal mimo balkonov. Bojevniki so bili že obveščeni, naj ne bodo preveč požrešni in naj ostanek večerje namenijo prijatelju, ki je po novem bedel prav nad vsemi.

»Matic, bova zrezke?« se je oglasila mama.

Pa je fant ni slišal.

»Bova dunajske? Take z drobtinicami?«

Matic se je zdrznil. Slišal je samo drugi del vprašanja, vendar ni hotel spraševati, saj bi se mama razjezila. Tako je povezal drobtinice s krompirjevimi svaljki.

»Z marmelado,« je odvrnil, da je mama zaskrbljeno obstala pri vratih.

On je še vedno ni ne videl ne slišal.

»Hudo ti je, Matic!« je rekla po krajšem premisleku.

Zdaj se je začelo muditi Maticu v sobo. Bal se je, da bi mama zaslišala morebitno cviljenje...

»Ni mi hudo, samo da je na varnem.«

Mama se je oddahnila. Vsa vesela je v kuhinji pokazala Maticu prekrasen, živo rdeč kos mesa.

»Veš kakšne zrezke bova naredila! Poglej!«

Matic bi se kdaj drugič navdušil, zdaj pa je pomislil na Jakobovo večerjo in je ponesel meso k nosu.

»Smrdi,« se je skremžil. »Jaz tega že ne bom jedel.«
Poduhala je še mama.

»Sploh ne smrdi, Matic! Kakšen nos imaš?«

»Ne bom jedel, ne. Imam že raje ovsene kosmiče.«

Vrnil se je na balkon. Medtem je mama še enkrat poduhala meso in odkimala.

Matic se je nestrpno ozrl za vedrom, privezanim na vrvico. S strehe jo je spuščal Blisk in hitro pobiral prostovoljne prispevke za Jakobovo večerjo.

Potem se je vrnil v kuhinjo. Namesto dunajskega zrezka ga je čakal poln krožnik tresočih se in kadečih kosmičev. Kaj vse je bil pripravljen storiti za prijatelja! Kljub lepi misli mu je žlica obstala na pol poti do ust.

»Kaj je zdaj to?« se je razjezila mama. »Vse kar je prav! Zmišljeval si pa ne boš! Zrezki ti smrdijo, zakaj pa kosmičev ne ješ?«

»Raje bi meso,« se je zmrdnil deček.

»Zdaj spet zrezke! Stran sem jih vrgla.«

Matic si ni znal več pomagati.

»Oh, saj nisem lačen,« je zastokal.

Smilil se je samemu sebi in to je bila zares huda stvar. . . .

Neurje

Matica je prebudil grom. Bolj v snu je slišal, kako je treščilo. Zavesa se je napihnila v vetru in debele dežne kaplje so udarjale po okenski polici. Komaj je potihnil grom, že se je ponovno zabliskalo. V sobi je bilo nekaj trenutkov svetlo kot podnevi. Hotel je vstati, pa je zaslišal mamo, kako se je premaknila v postelji. Prižgala je lučko in pogledala na uro. Potem je po prstih pristopila k oknu in z dvignjenima rokama ukrotila zaveso. Ko je zaprla okno, se je za trenutek pomudila ob njegovi postelji. Priprl je veke in skušal dihati kar najbolj umirjeno. Upal je, da ne bo opazila njegovega pretvarjanja . . .

Začutil je dlan na obrazu in potem še na roki. Verjetno se je hotela prepričati, če je dovolj gorak. Zeblo ga ni, a ga je vseeno pokrila z odejo. Potem je ugasnila lučko.

Matic ni vedel, kaj bi. Tako je treskalo, da se je vse treslo in pozvanjalo. V trenutkih tišine je s pišem vetra prihajalo cviljenje Jakoba. Ubogi revež bo podivjal sam na strehi! Moral je kar najhitreje k njemu. Samo kako? Razlegel se je nov tresk in potem grom ni potihnil več sekund. Kot da se je valilo kamenje . . . In spet tišina, prekinjena z udarci debelih kapelj ob šipo, ter Jakobovo vse glasnejše cviljenje. Čudil se je, ker ga mama ni slišala . . .

Dvignil se je na komolca. Tudi mama se je premaknila.

Na srečo se je v snu samo obrnila na drugo stran. To ga je za trenutek pomirilo.

Med novim gromom je zlezel iz postelje in se izmuznil v vežo. V sami pižami se je vzpenjal po stopnicah. Zeblo ga je v podplate, a ni mislil na hlad. Zgoraj je stopil na prste in pobrskal za ključem. Čisto razločno je slišal Jakoba, kako je norel po strehi in cvilil.

Odrinil je železna vrata na streho. Leden piš je puhnil vanj in v trenutku je bil moker do kože. Jakob je že bolj hropel, kot pa lajal. Matic je skočil k njemu in ga objel. Požvižgal se je na curek vode, ki se mu je vil z las in ga neusmiljeno žgečkal po licu in bradi. S prsti se je zažrl v vrv. Velik vozec so naredili fantje. Težko je šlo, pa še Jakob je ob ponovnem blisku poskočil in ga skoraj prevrnil.

»Miruj, Jakob! Miruj!« ga je skušal pomiriti.

Grdo je treščilo in piš vetra je odnesel Jakobov šotor. Samo pisana cunjica je obvisela na eni izmed anten. Naslednji piš je zaloputnil vrata.

Matic je šele zdaj zagledal razdejanje. Gozd anten je bil skoraj pokošen. Nekatero so ležale na tleh, druge pa so vse zvite molele v temo. Matic je dobro vedel, da tega ni naredilo neurje, ampak Jakobov strah. Med beganjem po strehi se je z vrvjo zapletal vanje in jih rušil . . .

Ko ga je rešil vrvi, se mu ni več mudilo. Bolj moker tako ni mogel biti. Napenjal je možgane, kam bi odpeljal Jakoba, saj ga v takšnem neurju ni smel pustiti na strehi. Revež bi še zbolel lahko . . .

Pomislil je na sušilnico. V njej je bilo vseeno topleje kot tu gori. Hotel je odriniti vrata, pa prsti niso našli špranje. Obšla ga je groza. Kot iz uma se je zaletel v trdo in mokro ploskev. Še Jakob je začudeno opazoval početje svojega gospodarja . . .

Ubogi deček je udarjal s pestmi, brcal z nogo, toda

vrata se niso premaknila. In tudi nihče ga ni slišal v pobes-
nelem neurju. Nemočno je zajokal. Solze so se pomešale
z dežnimi kapljami. Le bolj slane so bile . . . Objel je Jakoba
okrog vratu in oba sta se zvrnila na premočeno ploščad.

Nad njima pa se je še vedno bliskalo in grmelo kot za
stavo.

Matic zboli

Matic se je skušal osvoboditi odeje. Neprijetno ga je vezala in pritiskala k postelji, kot bi ga hotela zadušiti. Samo kaj, ko mama ni pustila. S sušilcem mu je sušila lase. Rekla je, da se je močno prehladil, in stric Tone mu je dal injekcijo. Bil je zdravnik. Pravzaprav ni bil njegov stric. Stric mu je rekel kar tako. Z očkom in mamico so se dobro poznali. Svojih otrok ni imel in zato mu je večkrat prinesel sladkarije pa tudi igrače. In kadar je zbolel, se je vedno oglasil s tisto svojo črno torbo, ki ga je že od daleč ločevala od trgovskega potnika. Z njim se je lahko vsaj pošteno pomenil. Bil je možakar na mestu!

Zdelo se mu je, da mama ne bo nikoli prenehala brneti s sušilcem. Zadremal je, in ko se je prebudil, je preklicani sušilec še vedno ropotal, mama pa mu je kar naprej kuštrala lase.

»Nemirno spiš, srček! Nekaj te teži,« je rekla.

Morda je bil temu res kriv Jakob. Spomnil se je, kako se je zjutraj prebudil in sploh ni vedel, kje je. O neurju ni bilo sledu, samo precej se je ohladilo, in prav zaradi mraza je šklepetal z zobmi. Ležal je na tleh in mlečno sonce je mežikalo skozi prevrnjene antene . . .

Ko se je skobacal na noge, se mu je zavrtelo v glavi. Tako čudnega občutka ni imel še nikoli. Mraz je prešel v toploto in nenadoma je ves gorel v nekem čudnem ognju.

Želel si je samo, da bi kar najhitreje prišel do svoje postelje in se odpočil.

Rešili so ga fantje. Blisk je šel pogledat, kako je z Jakobom, pa je na veliko presenečenje našel še njega. Odpeljal ga je do dvigala, naprej je zmogel Matic sam.

»Kje si bil tako zgodaj?« se je začudila mama.

»In to v sami pižami!«

Potem je videla, kako ves moker in umazan kar drhti. Odpeljala ga je v kopalnico. Kakor v snu je čutil, kako mu je zdrsnilo blago s telesa in je gol obstal sredi toplega prostora. In potem mu je mama pomagala v kad. Hvaležno se je opiral na njeno ramo, medtem ko ga je drgnila z gobo. Iz pipe se je razlivala tako prijetno topla voda . . .

Pogovarjala sta se o Jakobu. Začuda se ni jezila, le zaskrbljena je bila. Rekla je, da se je tudi Jakob prehladil in bo moral v bolnico. V tisto za živali. Nič hudega ne bo.

V posteljo mu je prinesla skodelico čaja. Podprla mu je glavo. Kako zoprno mrzla in hkrati vlažna je bila rjuha. Začel je piti. V ušesih mu je prasketalo in pokalo in na koncu je nekaj kapljic polil. Spolzele so mu po bradi in se pridružile potu za vratom. Zazdelo se mu je, da bo podivjal. Če je kaj sovražil, potem je bilo to ležanje v postelji, ko je ves moker in se mu rjuha lepi pod vratom in med nogami.

Od same jeze, ker se je tako bedasto počutil, bi se najraje razjokal. Potem je prišel stric. Hotel je vedeti, kaj je narobe z njim. Šalil se je in ga uščipnil v »hlebček«, preden mu je zabodel iglo. Vboda sploh ni čutil . . . Rekel je, da bo vse v redu, in to z glasom, ki je prihajal nekje izpod stropa. Mama se je zahvalila. Zdelo se mu je, da je tudi ona spregovorila z glasom, ki sploh ni bil njen.

Mama je končno ugasnila sušilec. Odhitela je v vežo, saj je slišala, da si je Tone že umil roke. In tudi kavico je popil.

Tako je Matic ostal sam. Preutrujen je bil, da bi poslušal, kaj sta se pogovarjala v veži. In tudi svojih prijateljev ni slišal. Vsi potrti so postopali po stopnišču in čakali, kaj bo povedala Matičeva mama. Neli je prislanjala uho h ključavnici, dečki pa so stikali glave in si šepetali. Največ je vedel povedati Blisk, saj je on našel dečka na strehi...

»Še enkrat hvala,« se je zahvalila mama.

Vrata so se odprla. Neli je odskočila, in na hodnik je stopil zdravnik.

»Zdravila pa kar najhitreje!« je poudaril. »Vsake štiri ure po eno kapsulo. In veliko čaja!«

Rok je uslužno odprl vrata dvigala.

»Kdo bi skočil v . . .«

Mama še ni izgovorila »lekarno«, ko so jo bojevniki že obkolili.

»Jaz! Jaz grem!« so dvigali roke kar poprek.

Prav vsi bi radi pomagali Maticu.

Mama se je odločila za Roka. Še najbolje ga je poznala, pa tudi uren in zanesljiv se ji je zdel. Z Maticem sta tako in tako zmerom tičala skupaj.

Rok se je pognal z recepti po stopnicah. Bojevniki so jo ucvrli za njim in pri mami je ostala samo mala Nives z lutko.

»A bo umrl?« je zaskrbljeno vprašala in kar na jok ji je šlo.

Mama se je nasmehnila:

»Ne, ne bo . . .«

Dvignila je malo deklico v naročje.

»Kako ti je ime?«

Nives ni odgovorila. Rekla je samo, da bi rada videla Matica.

»Ga bova pa pogledali,« se je strinjala mama.

Odnesla je deklico v stanovanje in se po prstih približala postelji, v kateri je ležal Matic, ves vročičen in prepoten. Srage so se mu nabirale po čelu in privihanem nosu. Potihoma je ječal.

Mala Nives ga je poklicala, a se deček ni odzval . . .

Maščevanje

Fantom ni bilo do igre. Čakali so, da bo Matic ozdravel. Tako dolgočasno je bilo brez njega in Jakoba. Posedali so po ploščadi in pasli dolgčas. Spraševali so se, če bo zdravnik še prišel k njemu. Toda namesto zdravnika jo je mimo primahal profesor. Pod pazduho je nosil čisto nov odbijač za svoj modri volkswagen.

»Ta tip nam je vse skuhal,« je zašepetal Blisk in ga vljudno pozdravil:

»Zdravo!«

Boris se je brez poprejšnjega dogovora pognal v vežo. S prsti je pritisnil na okvir zvonca. Delal se je, kot da se ne spozna na zvonce. Profesor, ki je komaj dobro vstopil, mu je šel takoj na limanice.

»Tako pa ne gre!« je vzkliknil ves vesel, da ima pred seboj teslo ali bolje: teselce, potrebno pomoči.

»Tukaj moraš pritisniti!« je pojasnil in sam pritisnil na zvonec, da je rezko zazvonilo.

Boris ga je začudeno pogledal, se ozrl, potem pa jo stisnil skozi izhod. Profesor je sam obstal pred hišnico s tistim trapastim pokromanim odbijačem.

»O, tovariš profesor!« se je razveselila hišnica.

Profesor je grdo pogledal za dečkom. Lepa vzgoja mu je velela, da je vstopil z nasmeškom na ustih . . .

Vendar pa to ni bila zadnja akcija bojevnikov. Spravili

so se na sovražnika številka ena – to je na hišnico. Komaj se je profesor poslovil, že je Blisk pritisnil na zvonec. Potem se je umaknil za vogal, od koder sta z Bikom oprezala, kaj bo.

Vrata so se odprla in hišnica je stopila na prag. Nekaj trenutkov se je ozirala sem in tja, potem pa se je vrnila v stanovanje. Verjetno se je spraševala, če ima prisluhe . . .

Blisk ni čakal dolgo.

»Tako ji jo bova zakuhala, da bo pomnila,« je zašepetal in iz maščevalnosti kar dvakrat pozvonil.

Vrata so se odprla.

»Vas bom že dobila!« je zavreščala ženska.

Blisk in Bik sta komaj zadrževala smeh. Ni še dobro zaprla vrat, že je Blisk nataknil na kljuko vrv, drugi konec pa je Bik privezal na smetnjak. Kar več jih je povezal med seboj. Ko sta končala, sta se spogledala in poglavar je ponovno pozvonil. Tokrat je še zadnji trenutek odskočil, saj je hišnica očitno čakala za vrati, kaj bo. In ker je bila prepričana v uspeh svoje zvijače, je odprla z vso močjo. Smetnjaki so s strašnim ropotom popadali po tleh in iz njih se je razsula najrazličnejša svinjarija, od gnilih krompirjevih olupkov, plesnivih limon do zmečkanega papirja in konzervnih škatel. Uboga ženska je nekaj trenutkov samo prepadeno gledala, potem pa je kar bruhnilo iz nje:

»Prekleta mularija! Saj vem, zakaj . . . Zaradi tistega črnega hudiča! Zaradi tistega psa . . .«

Zažugala je in ni vedela, komu bi se potožila . . .

Vse je odločeno

Maticu je šlo na bolje. Še zadnjikrat se je moral spotiti.

»Preobleci me,« je sitnari, mama pa ni hotela nič slišati.

»Čez pol ure in nič prej,« je odločila.

Zamižal je. Iz samega obupa je skušal zaspiti. Le tako bi pozabil na tisto lepljivo rjuho. Pa še lasje so mu lezli na čelo. Ni si jih popravil. Vedel je, da zaradi zdravja ne sme poriniti rok izpod rjuhe. Kadar se potiš, je najbolje, da ležiš čisto pri miru... Samo kako bi spal, ko je zunaj sijalo sonce. Neli je učila Roka gumi twist ali kakor se je že imenovala tista igra z elastiko. Rok je bil ravno prav otročji... On pa je moral ležati v sobi, polni smradu po zdravilih in čaju.

In ko je že mislil, da ga bo konec pod tisto rjuho, je prišla rešitev. Mama je prinesla umivalnik s toplo vodo. Tudi na milo ni pozabila. Vse skupaj je postavila na stol in začela z obredom, ki ga je tako težko čakal. Kar pod odejo mu je odpela srajco in ga obrisala z ožeto gobo. Kako čudovit občutek! Ves prerujen je vstal. Mama ga je zavila v odejo in ga posadila na stol. Tako rad bi šel do okna in pogledal dol, pa se mu je zdelo, da je bilo okno dobro miljo daleč in da ne bi nikoli prišel do njega. Prej bi padel...

Komaj dobro mu je mama popravila ležišče, je zapel zvonec s tistim svojim tink tonk.

»Je zame?« je hotel vedeti Matic.

Iz veže so se razlegali nerazumljivi glasovi. Mama se je vrnila, kot bi trenil. Skrivnostno se je smehljala.

»Obisk imaš, Matic! Poglej, kdo je prišel!«

Umaknila se je in spustila v sobo Mileno. Punca se je počasi približala postelji.

»To je zate,« je rekla in mu s tresočo se roko izročila lep šopek rož.

Deček ni spravil iz sebe drugega kot »hvala«. Presenečen je bil nad Milenino pozornostjo, vseeno pa se je delal brezbržnega. Seveda mu ni šlo najbolje od rok.

Poiskal je termometer in se pokrnil z rjuho do vratu.

»Boš kmalu zdrav?« je vprašala deklica, ker se ni spomnila nič pametnejšega.

Matic je pomislil na Tonetov obisk.

»Injekcijo sem dobil in tablete moram jesti.«

Potem se je pogovor spet zataknil. Milena je gledala v tla, Matic pa se je ukvarjal s toplomerom. Tisti trenutek ga res ni prav nič brigalo, do kam se bo povzpelo živo srebro, jezilo ga je samo, ker ga je prihod deklice spravil v tolikšno zadrego. Ko bi oba sedela za mizo, bi bilo mogoče drugače . . .

»Se je mama zelo jezila?« je hotela vedeti deklica.

Matic je odkimal.

»Rekla je, da ima vsak človek svoje male skrivnosti, o Jakobu pa bi ji vseeno moral povedati.«

Milena se je zresnila.

»Tudi jaz imam svojo skrivnost.«

Matic ni vedel, kaj je hotela deklica.

»Ti nimaš nobene skrivnosti?«

»Mogoče,« je neodločno zašepetal Matic. »Samo da bo Jakob zdrav!«

Deklica se je začudila. Sploh ni vedela, da je kuža zbolel.

»V bolnici je. V tisti za živali,« je pojasnil Matic.

Zdaj se je Mileni posvetilo.

»A zato ga je dreser odpeljal?«

»Dreser? Kdaj?« se je zdrznil Matic.

Kolikor je vedel, je Jakoba odpeljala mama . . .

»Še tisti dan, ko si prišel s strehe!«

Matic je planil iz postelje. Pozabil je na slabost. Samo to je vedel, da so ga odrasli izigrali, ponižali, ogoljufali . . . Med kuhinjskimi vrati je obstal. Mama je ravnala šopek v vazo. Začudila se je.

»Matic?«

Hotela ga je nagnati v posteljo, saj je stric Tone naročil, da mora ležati še vsaj tri dni . . .

»Lagala si,« je zavpil Matic. »Jakob ni bolan! Dreserju si ga dala!«

Mama je spustila rože in vsa zaskrbljena stekla k njemu. Objela ga je.

»Čakaj, Matic! Saj ga boš še lahko videl . . .«

Matic se ji je strgal iz objema, dvignil je roko in obstal.

»Stran si ga dala.«

V grlu ga je začelo peči in mamo je videl vso v megli, dokler mu ni po licu zdrsnila solza.

»Sploh ni daleč. Kmalu ga boš lahko obiskal! Poni ekspres ti bom kupila.«

Besede niso pomagale. Kaj mama ni razumela, da sto koles ne more nadomestiti Jakoba?!

»Ne maram ponija! Kolo je kolo, pes pa je živ!«

Zajokal je kot majhen otrok. Požvižgal se je na Mileno v sobi in tudi na to, da je prvič v življenju dvignil roko nad mamo.

»Ta stari ste krivi!«

Ni zamahnil, samo še v krčevitejši jok se je spustil. In med jokom je videl Jakoba, kako se je pognal čez betonsko ograjo na travnik. Tekel je med visokimi bilkami in poljskim cvetjem. Prebrodil je potok, da mu je voda curljala z dolgih dlak. Otresel se je in prisluhnil žvrgolenju ptic. Vabile so ga čez travnik, zelenim gozdovom naproti. Tam ni bilo avtomobilov in hudobnih ljudi. Tudi betonskih hiš ne.

Začel je teči in vse bolj se je oddaljeval.

»Ja, ta stari ste krivi!« je ponovil Matic med solzami.

Ni pa se več izmikal maminim rokam. Sovražil je njen objem in si ga hkrati želel . . .

OTROCI:

Matic – Matjaž Gruden

Rok – Nino de Gleria

Nataša – Nataša Rojc

Milena – Vesna Jevnikar

Črni blisk – Mitja Tavčar

Rjoveči bik – Andrej Djordjević

Neli – Polona Rajšter

in drugi

ODRASLI:

Mama – Lidija Kozlovič

Profesor – Sandi Pavlin

in drugi

Foto: Vitan Mal

O pisatelju in njegovem delu

Odkar poznam pisatelja Vitana Mala, poznam pa ga že skoraj tri desetletja, poznam tudi njegovo pisalno mizo. Na njej je vedno kup papirjev, knjig, pisalni stroj, časopisi, magnetofonski trakovi, stena ob pisalni mizi pa je oblepljena s fotografijami, na katerih sta njegova dva sinova, ko sta bila še majhna, prizori iz filmov, ki so nastali po njegovih delih, filmski plakati ali ilustracije iz njegovih del. Te slike na steni dopolnjuje in zamenjuje, saj fotografira skoraj tako rad kot piše. Nič čudnega, da ga je filmska kamera tako pritegnila in je študij slovenščine in knjižničarstva na Pedagoški akademiji v Ljubljani zamenjal za delo na ljubljanski televiziji, kjer se je zaposlil kot filmski snemalec. To je delal devet let in najraje je snemal oddaje, namenjene otrokom. Iz televizijske hiše se je potem preselil v radijsko in postal urednik otroških in mladinskih oddaj. Po osmih letih urednikovanja je postal novinar v tej redakciji in skrbi za literarne oddaje, namenjene otrokom.

Iz let, ki jih je preživel na televiziji, in iz izkušenj, ki jih je dobil kot snemalec, je napisal poučno knjigo *Tretje oko* (Mladinska knjiga 1979); v njej ponuja roko mladim snemalcem in jih vodi v skrivnosti filmske tehnike.

S filmom pa je ostal povezan vse do danes. Po njegovi prvi knjigi *Ime mi je Tomaž* (Mladinska knjiga 1972) so leta 1986 posneli film *Poletje v školjki* (v režiji Tuga Štiglica), po drugi *Teci, teci, kuža moj* (Mohorjeva družba 1976) pa je istega leta nastal film *Sreča na vrvi* v režiji Janeta Kavčiča. Za prihodnje leto ima v načrtu snemanje televizijskega filma po zgodbi *Hitro, hitreje* (knjiga je izšla pri Prešernovi družbi, v letni zbirki za letošnje leto).

V letih, ko so se mladi do sitega nagledali filma Sreča na vrvici, je ponovno izšla tudi knjiga s tem naslovom, opremljena s fotografijami posameznih prizorov in z imeni nastopajočih v filmu. Knjige so se v tem času obrabile, v knjižnicah so zamenjale nešteto rok, zgodba pa je ostala sveža in privlačna, zato je v novi preobleki zdaj spet poiskala mlade bralce. Junak zgodbe je Matic, fant, ki preživlja svoje otroštvo med bloki na betonu. Mama je zaposlena, oče dela v tujini, počitnice pa prinašajo veliko prostega časa in doživetij. Največje doživetje je ponudba, da bi igral v televizijskem filmu, in prijateljstvo s psom Jakobom, od katerega se ne more ločiti. Ko ga po končanem snemanju dobi v dar, je presrečen. Takrat se začne zapletati doma, v bloku in med vrstniki. Pisatelj splete zgodbo o prijateljstvu med psom in otroki, ki jih je ta štirinožni prijatelj povezal v trdno prijateljsko skupino, tako da so ob njem pozabili na medsebojne spore.

Odraščajočim, ki iščejo svoje mesto med vrstniki in med seboj tkejo prijateljske vezi in simpatije do drugega spola, je zgodba pisana na kožo. Še posebno je blizu mestnim otrokom, ki rastejo utesnjeni v majhnih stanovanjih in na betonskih ploščadih, kjer komaj kje zraste kako drevo in kjer za živali ni prostora.

»Spal bo pri meni,« je bil Matic navdušen. »Jedel bo ostanke od kosila in večerje.« In mama: »Ooo, v sobi pa že ne! Imeli smo takšnega psa. Vse polno dlak je puščal za seboj, moja mama je ves dan čistila za njim...«

Veliko mam ima take izgovore in veliko otrok obljublja, kako bo vse drugače. Prijateljstvo med otrokom in psom oziroma med otroki in psom, kakor nam ga riše pisatelj, je tako veliko in močno, da mladi bralci čutijo, kako je pravica na njihovi strani in kako jim odrasli to pravico do prijaznega kosmatinca kratijo, čeprav jim je prijatelj pri igri; in odrasli nazadnje tudi zmagajo.

Tolažba, da se bo Matic še videval s psom in da je psu tam, kjer je, zdaj lepše, Matica ne potolaži – tudi novo kolo ne bo moglo zamenjati živega štirinožca.

Pisatelj je dogajanje stopnjeval iz poglavja v poglavje (ta so kratka, kot nalašč za tiste, ki ne berejo preveč radi) do predzadnjega, v katerem sta Matic in Jakob v hudi nevarnosti.

Tak način pripovedovanja je pisatelj uporabil tudi v drugih zgodbah: *Mali veliki junak* (Mladinska knjiga 1979), *Roki Rok*

(Mladinska knjiga 1976), *Vanda* (Mladinska knjiga 1982), *Ledosned* (Mladinska knjiga 1992) in drugih.

Če pa bi pisatelja vprašali, katere so mu najljubše, bi vam odgovoril, da ima vse rad, najraje pa knjige: *Baronov mlajši brat* (Prešernova družba 1985), *Školjka svetega Sebastjana* (Prešernova družba 1990), *Na ranču veranda* (Prešernova družba 1993) in *Hitro, hitreje*.

Tako kot *Sreča na vrhovi* tudi te govorijo o otrocih današnjih dni, le s to razliko, da so junaki teh knjig mladi, ki so drugačni. V knjigi *Baronov mlajši brat* je junakov brat zašel v družbo alkoholikov in uživalcev mamil in se zato odtujil družini. Knjiga *Školjka svetega Sebastjana* opisuje prijateljstvo med dvanajstletnikom in starejšim osamljenim stanovalcem velikega bloka; junaka *Na ranču veranda* pa sta predstavnika mladih, ki mladost preživljajo v rejniških družinah.

Knjigo *Hitro, hitreje* je napisal v sodelovanju s sedmošolcem Jernejem Tomcem iz Maribora. Zgodba o dečku Nejcu se tudi dogaja v tem mestu, pripoveduje pa o fantu, ki ni bil močan in sprva ni znal dobro teči. Zato ni mogel uiti nasilju starejših učencev, ki so se nad njim maščevali za slabe ocene, pridelane pri njegovi mami, njihovi učiteljici. Z voljo in z dedkovo pomočjo pa je Nejc postal celo šolski prvak v teku. Na izid čakajo pravljice *Miši, žabe in drugačni princi*, na pisalni mizi pa se kopičijo listi novega mladinskega romana, v katerem je glavni junak fant iz vzgojnega zavoda.

In kaj še dela pisatelj, ki bo drugo leto star pol stoletja? Zvečer, kadar je utrujen, polaga pasjanso, vsak teden se sreča s prijatelji pri partiji bridža, rad kolesari, se sprehaja po Rožniku (v Rožni dolini se je tudi rodil), rad hodi v kino, najraje z dvanajstletnim pranečakom, ki je njegov najljubši sogovornik, rad potuje in spoznava tuje dežele, rad pa prihaja tudi na šole med svoje mlade bralce, učil pa ni nikoli.

Marinka Svetina

Vsebina

Ko Matic še ni poznal Jakoba	5
Z Jakobom pred kamero	17
Zadnji dan snemanja	20
Skok z mostu	23
Slovo	29
»Hočeš Jakoba za zmeraj?«	31
Le kaj bo rekla mama?	32
Jakob – učenec	37
Prva grožnja	40
Jakob in košarka	42
S krvjo plačana objestnost	47
Matic je kaznovan	51
»Matic?«	55
Zarota	57
Kosmata budilka	61
Ukana je uspela	63
Jakob je izginil	65
Upanje	67
Na postaji milice	69
Matic reši fanta	71
Jakobova kopel	74
Pipa miru	76
Mama se je zgrozila	79
Frača je bila kriva	81

Dol s hišnim svetom	84
Protestni shod	87
Mama je spadala k odraslim	89
Super ideja	91
Nabiralna akcija	94
Hinavec po sili	97
Trenutki negotovosti	100
Oglas	102
Slepe miši	107
Pazi na red in čistočo	109
Babji čvek	112
Drugo torpediranje	114
Rdečelaska nastopi	116
Jakob je naš	120
Jakobov novi dom	122
Ovseni kosmiči namesto zrezkov	125
Neurje	127
Matic zboli	130
Maščevanje	134
Vse je odločeno	136
Marinka Svetina: O pisatelju in njegovem delu	142

ZBIRKA DOMEN

Urednik Miha Matè

Vitan Mal

SREČA NA VRVICI

Spremno besedo napisala Marinka Svetina

Fotografije Vitan Mal

Opremila Meta Škrabar

Naslovna ilustracija Dunja Kofler

Tehnično uredila Metka Juvančič

Izdala in založila Založba Mladinska knjiga

Za založbo Milan Matos

Glavna urednica Irena Trenc Frelih

Natisnilo DELO – Tiskarna

Ljubljana 1995

Po mnenju Ministrstva za kulturo Republike Slovenije št. 415-32/95
z dne 30. 1. 1995 se šteje ta knjiga po 13. točki tarifne številke 3 Tarife davka
od prometa proizvodov in storitev med proizvode, za katere
se plačuje 5-odstotni davek.

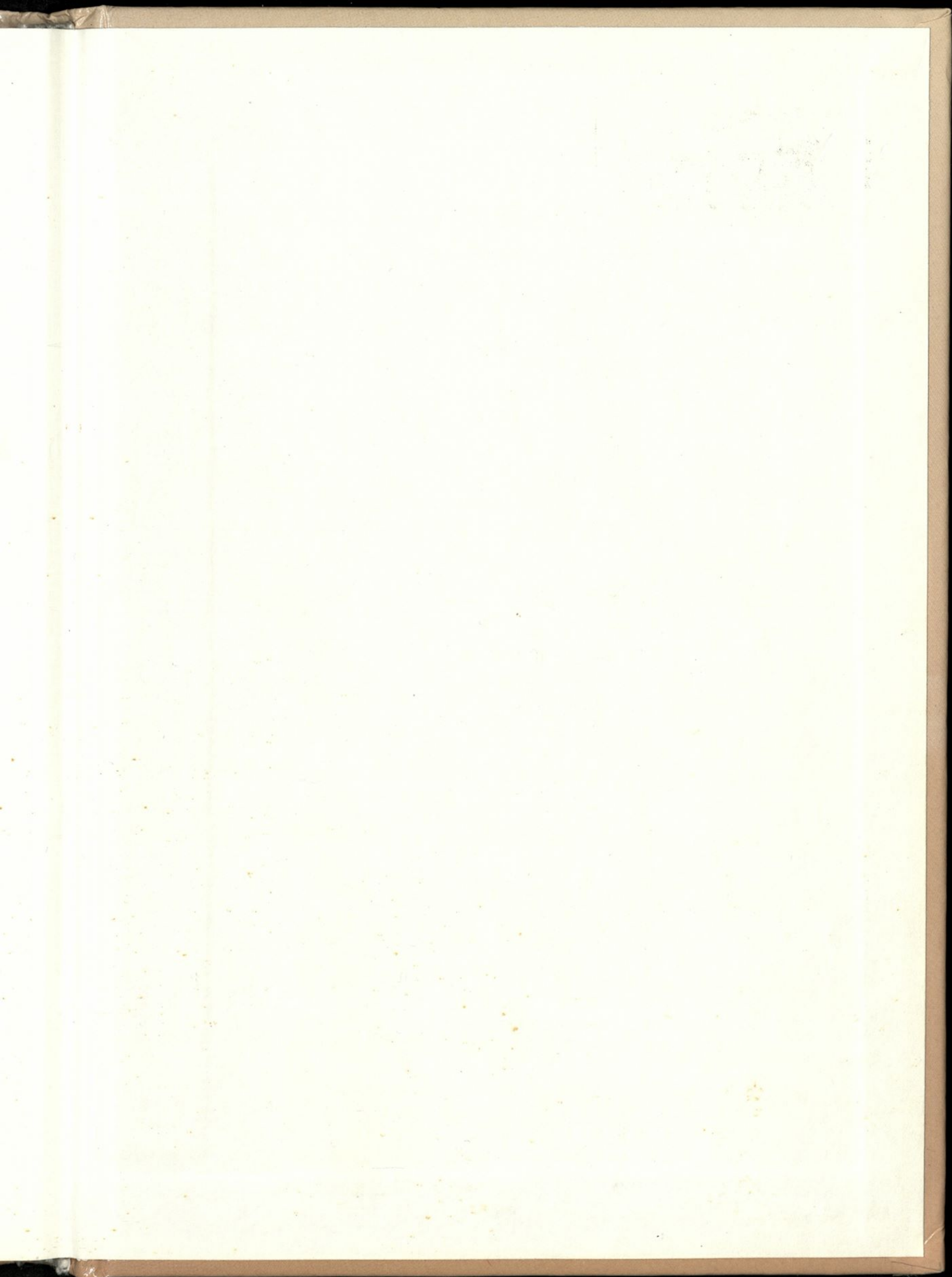

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000070100

Knjiga kot tudi film *Vitana Mala*
pri mladih bralcih in gledalcih
kako tudi ne, saj so mnogi sočustvovali

Matic
ko

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

458173

naselju niso dovolili,
da bi imeli psa.

SREČA NA VRVICI je polna razgibanih dogajanj in zapletov,
pisana na kožo zlasti tistih otrok, ki živijo v brezčutnih
stolpnica in si želijo imeti svojega štirinožnega prijatelja.

ISBN 86-11-14406-6

9 788611 144061

Založba Mladinska knjiga